12.
YUSUF
JOSEPH
JÓZSEF

Introduction to Surah Yusuf (Joseph)

Sayyid Abul Ala Maududi - Tafhim al-Qur'an - The Meaning of the Qur'an

When and Why Revealed?

The subject matter of this Surah indicates that it was revealed during the last stage of the Holy Prophet's residence at Makkah, when the Quraish were considering the question of killing or exiling or imprisoning him. At that time some of the unbelievers put this question to test him: “Why did the Israelites go to Egypt?" This question was asked because they knew that their story was not known to the Arabs for there was no mention of it whatever in their traditions and the Holy Prophet had never even referred to it before. Therefore they expected that he would not be able to give any satisfactory answer to this question or would first evade it, and afterwards try to inquire about it from some Jew, and thus he would be totally exposed. But, contrary to their expectations, the tables were turned on them, for Allah revealed the whole story of Prophet Joseph then and there, and the Holy Prophet recited it on the spot. This put the Quraish in a very awkward position because it not only foiled their scheme but also administered a warning to them by aptly applying it to their case, as if to say, "As you are behaving towards this Prophet, exactly in the same way the brothers of Prophet Joseph behaved towards him; so you shall meet with the same end."

Objects of Revelation

From the above it is clear that this Surah was sent down for two objects:
The first object was to give the proof of the Prophethood of Muhammad (Allah's peace be upon him), and that too, the one demanded by the opponents themselves so as to prove conclusively that his knowledge was not based on mere hearsay, but was gained through Revelation. This aspect has been stated explicitly in its introductory verses and explained plainly in its concluding portion.
The second object was to apply it to the Quraish and warn them that ultimately the conflict between them and the Holy Prophet would end in his victory over them. As they were then persecuting their brother, the Holy Prophet, in the same way the brothers of Prophet Joseph had treated him. The Quraish were told indirectly that they would also fail in their evil designs just as the brothers of Prophet Joseph had failed in his case, even after casting him into the well. This is because none has the power to defeat the Divine will. And just as the brothers of Prophet Joseph had to humble themselves before him, so one day the Quraish shall have to beg forgiveness from their brother whom they were then trying to crush down. This, too, has been made quite plain in v. 7: "Indeed there are signs in this story of Joseph and his brothers for these inquirers from among the Quraish." The fact is that by applying this story to the conflict, the Quran had made a bold and clear prophecy, which was fulfilled literally by the events that happened in the succeeding ten years. Hardly two years had passed after its revelation, when the Quraish conspired to kill the Holy Prophet like the brothers of Prophet Joseph, and he had to emigrate from Makkah to Al-Madinah, where he gained the same kind of power as Prophet Joseph had gained in Egypt. Again, in the end the Quraish had to humble themselves before him just like the brothers of Prophet Joseph, when they humbly requested, "Show mercy to us for Allah rewards richly those who show mercy" (v. 88), and Prophet Joseph generously forgave them, (though he had complete power to wreak vengeance on them,)

saying, " today no penalty shall be inflicted on you. May Allah forgive you: He is the greatest of all those who forgive" (V. 92). The same story of mercy was repeated, when after the conquest of Makkah, the crest fallen Quraish stood meekly before the Holy Prophet, who had full power to wreak his vengeance on them for each and every cruelty committed by them. But instead, he merely asked them, "What treatment do you expect from me now?" They replied, "You are a generous brother and the son of a generous brother." At this, he very generously forgave them, saying, "I will give the same answer to your request that Joseph gave to his brothers: "...today, no penalty shall be inflicted on you: you are forgiven."

Topics of Discussion

Moreover, the Quran does not relate this story as a mere narrative but uses it, as usual, for the propagation of the Message in the following ways:-
Throughout the narrative the Quran has made it clear that the Faith of Prophets Abraham, Isaac, Jacob and Joseph (Allah's peace be upon them all) was the same as that of Prophet Muhammad (Allah's peace be upon him) and they invited the people to the same Message to which Muhammad (Allah's peace be upon him) was inviting them.
Then it places the characters of Prophet Jacob and Prophet Joseph side by side with the characters of the brothers of Joseph, the members of the trade caravan, the court dignitary; Al Aziz of Egypt and his wife, the "ladies" of Egypt and the rulers of Egypt and poses a silent question to the reader, as if to say, "Contrast the former characters molded by Islam on the bedrock of the worship of Allah and accountability in the Hereafter with the latter molded by *kufr* and "ignorance" on the worship of the world and disregard of Allah and the Hereafter, and decide for yourselves which of these two patterns you would choose."

The Quran has used this story to bring forth another truth: whatever Allah wills, He fulfills it anyhow, and man can never defeat His plan with his counterplans nor prevent it from happening nor change it in any way whatever. Nay, it often so happens that man adopts some measure to fulfill his own design and believes that he has done that very thing which would fulfill his design, but in the end he finds to his dismay that he had done something which was against his own and conducive to the Divine purpose. When the brothers of Prophet Joseph cast him into the well, they believed that they had once for all got rid of the obstacle in their way but in fact, they had paved the way for the Divine purpose of making him the ruler of Egypt, before whom they would have to humble themselves in the end. Likewise, the wife of Aziz had sent Prophet Joseph to the prison, floating over the thought that she had wreaked her vengeance on him, but, in fact, she had provided for him the opportunity for becoming the ruler of Egypt and for putting herself to the shame of confessing her own sin publicly.
And these are not the solitary instances which prove the truth that even if the whole world united to bring about the down fall of the one whom Allah willed to raise high, it could not succeed. Nay, the very "sure and effective" measures that were adopted by the brothers to degrade Joseph were used by Allah for the success of Joseph and for the humiliation and disgrace of his brothers. On the other hand, if Allah willed the fall of one, no measure, howsoever effective, could raise him high : nay, it helped to bring about his fall and the disgrace of those who adopted them.

Moreover, the story contains other lessons for those who intend to follow the way of Allah. The first lesson it teaches is that one should remain within the limits, prescribed by the Divine Law, in one's aims and objects and measures, for success and failure are entirely in the hands of Allah. Therefore if one adopts pure aims and lawful measures but fails, at least one will escape ignominy and disgrace. On the other hand, the one who adopts an impure aim and unlawful measures to achieve it, shall not only inevitably meet with ignominy and disgrace in the Hereafter, but also runs the risk of ignominy and disgrace in this world.

The second lesson it teaches is that those who exert for the cause of truth and righteousness and put their trust in Allah and entrust all their affairs to Him, get consolation and comfort from Him, for this helps them face their opponents with confidence and courage and they do not lose heart, when they encounter the apparently terrifying measures of the powerful enemies. They will persevere in their task without fear and leave the results to Allah.

But the greatest lesson this story teaches is that if the Believer possesses true Islamic character and is endowed with wisdom, he can conquer a whole country with the strength of his character alone. The marvelous example of Prophet Joseph teaches us that a man of high and pure character comes out successful even under the most adverse circumstances. When Prophet Joseph went to Egypt, he was only a lad of seventeen years, a foreigner, all alone and without any provisions; nay, he had been sold there as a slave. And the horrible condition of the slaves during that period is known to every student of history. Then he was charged with a heinous moral Crime and sent to prison for an indefinite term. But throughout this period of affliction, he evinced the highest moral qualities which raised him to the highest rank in the country.

Historical and Geographical Background

Prophet Joseph was a son of Prophet Jacob and a grandson of Prophet Isaac and a great grandson of Prophet Abraham (Allah's peace be upon them all). The Bible says (and the allusions in the Quran also confirm this) that Prophet Jacob had twelve sons from four wives. Prophet Joseph and his younger brother Benjamin were from one wife and the other ten from the other wives. Prophet Jacob had settled at Hebron (Palestine) where his father Prophet Isaac and before him Prophet Abraham lived and owned a piece of land at Shechem as well.
According to the research scholars of the Bible, Prophet Joseph was born in 1562 B. C. He was seventeen when he saw the dream and was thrown into the well. This well was near Dothan to the north of Shechem according to Biblical and Talmudic traditions, and the caravan, which took him out of the well, was coming from Gilead (Trans-Jordan), and was on its way to Egypt.

At that time Fifteenth Dynasty ruled over Egypt, whose rulers are known in history as the Hyksos kings. They belonged to the Arab race, but had migrated from Palestine and Syria to Egypt in or about 2000 B. C. and taken possession of the country. The Arab historians and the commentators of the Quran have given them the name of Amaliq (the Amalekites), and this has been corroborated by the recent researches made by the Egyptologists. They were foreign invaders who had got the opportunity of establishing their kingdom because of the internal feuds in the country. That is why

there was no prejudice in the way of Prophet Joseph's ascendancy to power and in the subsequent settlement of the Children of Israel in the most fertile region of Egypt.
They could gain that power and influence which they did, because they belonged to the same race as the foreign rulers of Egypt.
The Hyksos ruled over Egypt up to the end of the fifteenth century B. C., and practically all the powers remained in the hands of the Israelites. The Quran has made a reference to this in v. 20 of Al-Ma'idah: "...He raised Prophets among you and made you rulers." Then there arose a great nationalist movement which overthrew the power of this dynasty and exiled 250,000 or so of the Amalekites. As a result of this, a very bigoted dynasty of Copts came into power and uprooted everything connected with the Amalekites. Then started that persecution of the Israelites which has been mentioned in connection with the story of Prophet Moses.

We also learn from the history of Egypt that the "Hyksos kings" did not acknowledge the gods of Egypt and, therefore, had imported their own gods from Syria, with a view to spreading their own religion in Egypt. This is the reason why the Quran has not called the king who was the contemporary of Prophet Joseph by the title of "Pharaoh," because this title was associated with the religion of the original people of Egypt and the Hyksos did not believe in it, but the Bible erroneously calls him "Pharaoh." It appears that the editors of the Bible had the misunderstanding that all the kings of Egypt were "Pharaohs."
The modern research scholars who have made a comparative study of the Bible and the Egyptian history are generally of the opinion that Apophis was the Hyksos king, who was the contemporary of Prophet Joseph.
At that time Memphis was the capital of Egypt, whose ruins are still found on the Nile at a distance of 4 miles south of Cairo. Joseph remained in the house of Aziz for three years and spent nine years in prison, and then became the ruler of the land at the age of thirty and ruled over Egypt independently for eighty years. In the ninth or tenth year of his rule he sent for his father, Prophet Jacob, to come from Palestine to Egypt with all the members of his family and, according to the Bible, settled them in the land of Goshen, where they lived up to the time of Prophet Moses. The Bible says that before his death, Prophet Joseph bound his kindred by an oath: "when you return from this country to the house of your forefathers you must take my bones out of this country with you. So he died a hundred and ten years old, and they embalmed him..."
Though the story of Prophet Joseph as given in the Quran differs very much in its details from that given in the Bible and the Talmud, the Three generally agree in regard to its component parts. We shall explain the differences, when and where necessary, in our Explanatory Notes.

Bevezetés a Yusuf (József) Szúrához

Sayyid Abul Ala Maududi - Tafhim al-Qur'an – A Korán Jelentése c. munkája nyomán

A Kinyilatkoztatás ideje

A Próféta Mekkai tartózkodásának vége felé keletkezett, amikor Quraish végső elhatározásra jutott, hogy valamilyen módon megszabadul a Prófétától, akár úgy is, hogy bebörtönzi, elűzi, vagy megöli őt. A hitetlenek közül páran tesztelni próbálták Mohammedet (béke reá) és ezzel a kérdésekkel zaklatták: „Miért mentek a Zsidók Egyiptomba?" Azért kérdezték, mert tudták, hogy az Arabok nem ismerik József történetét és a Próféta sem hivatkozott korábban erre a tradíciókban. Úgy gondolták, hogy ezért nem is fog megfelelő választ adni a kérdésre, ezért a helyi Zsidókat kell majd megkérdezni, akikkel szemben a Próféta nem tud majd erről érvelni. De várakozásukkal ellentétben, fordult a kocka, Allah József Próféta egész történetét kinyilatkoztatta és Mohammed (béke reá) azon nyomban recitálta a helyszínen. Quraish kellemetlen helyzetbe került, mert nem sikerült zavarba hozni a Prófétát, sőt a Szúra végkicsengése őket vádolta, hiszen Józsefet testvérei árulták el, ahogy Quraish is elárulta a Prófétát.

A kinyilatkoztatás tárgya

Az előzőekből világos, hogy a Szúra két okból nyilatkoztatott ki:
Az első, hogy bizonyítékot adjon Allah a Próféta (béke reá) kezébe. Ellenzői gyakran támadták, hogy tudása nem Isteni kinyilatkoztatáson, hanem szóbeszéden alapszik. Ezt célozzák a Szúra bevezető versei. A második ok, hogy jelezze Quraish felé, hiába van kezükben földi hatalom, aminek egyik eszköze számukra az intrika, a végső győzelem a Prófétáé lesz. Ahogy József testvérei bántak Józseffel, ezt élte meg a Próféta is Quraishel. Hiába vetették Józsefet kútba, testvérei terve meghiúsult, mert senkinek nincs hatalma arra, hogy felülkerekedjen az Isteni szándékon. Amint József testvéreinek kellet megalázkodniuk előtte a sok szenvedés elviselése után, eljön az idő és Qurasish is meg fog alázkodni a Próféta előtt, szégyellve azt, hogy el akarták tiporni. A 7. versben erre hangzik el nyílt célzás: „Mert, bizony József és testvérei bizonyságok az azt fürkészőknek." A fürkészők ebben az esetben Quraisht jelentik.
József történetével összhangban, amivel a Korán egy tiszta Próféciát ír le annak állomásaival, megjövendöli a Próféta elkövetkezendő tíz évét, amikor szinte szó szerint ezekkel egybevágó megpróbáltatásokon ment át. A kinyilatkoztatás után hozzávetőleg két évvel Quraish eldöntötte, hogy merényletet hajt végre a Próféta ellen. Az üldöztetés elől Mekkából Medinába kellett menekülnie, ahol Mohammed olyan Prófétai hatalomra tett szert, amilyen Józsefnek adatott meg Egyiptomban. Végül Quraishnek éppúgy meg kellett előtte hunyászkodnia, mint a testvéreknek József előtt. Emlékezetes, ahogy kérlelték, bocsásson meg nekik és adjon élelmet (v. 88): „.. légy jószívű felénk. Allah megjutalmazza a jószívűeket." József nagylelkűen megbocsájtott. Földi hatalma beteljesült felettük, azt tehette volna velük, amit akar, de mindent felülírt megbocsájtása, irgalma. „ Ne legyen riadalom rajtatok ma. Allah megbocsájt nektek, Ő a kegyelmet osztók legkegyelmesebbje." (v. 92). Ugyanez a jelenet ismétlődött meg Mekka visszafoglalásakor, amikor Quraish címere porba hullott és meghunyászkodva várták, mit tesz velük a Próféta. Vajon bosszút áll-e rajtuk a sok kegyetlenségért, amit elkövettek vele szemben? Ehelyett ő hozzájuk fordult és szelíden megkérdezte: „Milyen bánásmódra számíttok tőlem?" Így feleltek: „Te nagylelkű fivérünk vagy, aki egy nagylelkű fivérünk fia." Megenyhült feléjük és így szólt: „Ugyanazt a választ adom nektek, mint amit József adott a fivéreinek: Ne legyen riadalom rajtatok ma… megbocsájtok nektek."

Tárgyalt témák

A Korán nem a történet narratívájára helyezi a hangsúlyt, hanem az Üzenet továbbítására alkalmas szempontokat emeli ki:

A Korán elbeszélése alapján tiszta, hogy Ábrahám, Izsák, Jákob és József (Allah békéje rájuk) Próféták hite egy és ugyanaz volt Mohammed Próféta (béke reá) hitével. Ők mind ugyanarra az Üzenetre hívták az embereket.
Jákob és József Próféták karaktereit egy oldalra helyezi, és velük szembe állítja József testvéreit, a karaván embereit, bírói méltóságokat, Egyiptom Azizát, feleségét, Egyiptom úrhölgyeit és Egyiptom uralkodóit. Majd egy hallgatólagos felszólítást intéz az olvasóhoz, mintha ezt mondaná: „állítsd szembe az Iszlám által megmintázott karaktereket, melyek Allah imádatában, a Túlvilág számontartásában gyökereznek azokkal, melyeket a hitetlenség és tudatlanság mintáz meg, ami az Evilági élvezeteket kutatja, elutasítja Allahot és a Túlvilágot. Döntsd el, melyiket választod magadnak."

A Korán ezt a történetet egy másik igazság bemutatására is használja: Ha Allah akármit akar, azt végrehajtja bármi áron. Ember nem akadályozhatja, vagy változtathatja meg az Ő tervének beteljesülését saját ellenterveivel. Gyakran előfordul, hogy az ember intézkedést hoz, hogy saját tervét megvalósítsa. Meg van győződve arról, hogy a legtöbbet megtette és a legjobb intézkedéseket hozta. Végül megdöbben, hogy terve visszájára sül el. Nem az, hanem egy teljesen más Isteni Terv valósul meg. Amikor Józsefet fivérei kútba vetették, azt hitték, megszabadulnak tőle. Ezzel ellentétben, pont e tettükkel nyitottak utat neki ahhoz, hogy beteljesüljön Isten terve és Józsefből Egyiptom kormányzója legyen, aki előtt végül megalázkodnak. Hasonló módon Aziz felesége Józsefet börtönbe záratta, hogy bosszút álljon rajta. A valóság ezzel szembement és pont evvel adott neki lehetőséget Egyiptom földjeinek kormányzóságára. Végül nyilvánosan, megszégyenülve vallotta meg bűnét, amit Józseffel szemben elkövetett.

Ezek nem egyedi esetek, mik bizonyítják, hogy ha valakinek az egész világ a vesztét akarja, de Allahnak más Terve van, akkor az emberi számítások nem vezetnek sikerre. Sőt. A dolgok visszájára fordulnak. József testvéreinek terve az ő megalázására végül saját megaláztatásukhoz vetetett. Mindez a másik irányban is igaz. Ha Allah valakinek a vesztét akarja, teljesen mindegy, milyen magasságban van, milyen hatalommal bír, el fog veszni.
Aki Allah útján figyelmes, annak rejteget még további tanulságokat is a történet. Először is az ember saját keretei között kell, hogy maradjon, mely kereteket Isten Törvénye és Terve jelöli ki számára. Ha valaki tisztába kerül saját készségeivel, kvalitásaival, tehetségével, intellektusával, akkor pontosan tudja, mit adott neki Allah és milyen helyet kell maga számára találni. Ha túllő a célon, felülértékeli önmagát, saját tervét és nem veszi figyelembe Allah tervét, akkor könnyen elbukik és megaláztatás vár rá. Ugyanez igaz a módszerekre is. Hiába van meg a készség, a talentum, ha nem tisztességes a terv, a megvalósítás útja, akkor megaláztatás vár az emberre a Túlvilágon és az Evilágon egyaránt.

A második tanulság, hogy ha valaki teljes odaadással van az Igazság, jóravaló lét iránt, bizalmát Allahba helyezi, mindent nevében tesz, neki ajánl, annak Ő megszilárdítja tetteit, szándékait, megtámogatja lépteit. Ellenfelei nem győznek felette, hiába van az anyagi világban erejük, hatalmuk, eszközük. Ezek az odaadók végigvezetik küldetésüket, nem ismernek félelmet és az eredmény beteljesítését Allahra bízzák.

A legnagyobb tanulság pedig: ha egy hívő valós Iszlám karakterrel bír és bölcs, akkor egyedül is szembe tud szállni a kihívásokkal és győzedelmeskedhet akár egy ország felett. József hatalmas példája arra tanít, hogy tiszta, állhatatos karakterrel a legnagyobb viszontagságot is túl lehet élni, majd győztesen lehet abból kikerülni. Amikor József Egyiptomba került, csupán egy tizenhét éves ifjú volt, aki külföldiként, támogató nélkül vágott az életbe, sőt, rabszolgának adták el. A kor rabszolgáinak szörnyű sorsa ismeretes mindenki számára. Kegyetlen erkölcsi váddal illették, ami miatt határozatlan időre bebörtönözték. A megpróbáltatások ellenére a legmélyebb morális kvalitásokkal élte meg éveit, ami az ország legmagasabb rangjába emelte.

Történelmi és földrajzi háttér

József, Jákob fia, Izsák unokája és Ábrahám dédunokája volt (Allah békéje reájuk). A Biblia (a Korán ezeket az állításokat megerősíti) ismerteti, hogy Jákob Prófétának tizenkét fia volt négy feleségétől. József és öccse, Benjámin egy feleségétől születtek, a többi tíz, a többi feleségétől. Jákob Hebronban (Palesztina) telepedett le, de itt élt Izsák és Ábrahám is egy Shechem nevű földön.
A Bibliakutatók és hittudósok szerint József az i. e. 1562-ben született. Tizenhét éves korában, eshetett meg vele testvéreinek összeesküvése, amikor a kútba vetették. A kút A Bibliai és Talmudi hagyomány szerint Dothan közelében, Shechemtől északra volt. A karaván, ami kimentette, Gileádból (Transz Jordánia) tartott Egyiptom felé.

Ebben az időben Egyiptomot a XV. Dinasztia uralta, akiket a történelem Hykszosz királyok néven jegyez. Arab-sémi népek voltak, akik Palesztinából és Szíriából emigráltak Egyiptomba az i. e. 2000 körül, majd átvették az ország feletti hatalmat. Az Arab történészek és Korán kommentátorok Amalekitáknak titulálják őket, amit az Egyiptológusok kutatásai is alátámasztanak. Idegen behatolók voltak, akik megragadták az Egyiptomot sújtó belső viszályok által kínált alkalmat és megszállták az országot. A Hykszosz uralkodók részéről nem merült fel Józseffel és leszármazottaival kapcsolatban előítélet, magas pozíciókba tudtak kerülni és zavartalanul le tudtak telepedni Egyiptom termékeny földjén. Hatalomba juthattak, hiszen hasonló etnikumba tartoztak Egyiptom idegen uraival.
A Hykszosz Dinasztia az i. e. XV. századig volt hatalmon. Ekkorra az Izraeliták töltötték be a legjelentősebb pozíciókat. A Korán erre az 5. Al-Maeda (Asztal) Szúrában utal: „Ő Megtett titeket Prófétákká és helytartókká a Földön.” Ezt követően egy „nacionalista” helyi Egyiptomi kopt mozgalom elsöpörte a Hykszosz uralkodóházat és 250.000 Amalekita menekülni kényszerült. Ekkor vette kezdetét a leszámolás az Izraelitákkal, fordult sorsuk becstelené, megaláztatottá. Innen élik meg gyötrelmüket Mózesig, aki majd kivezeti őket.

Egyiptom történelméből tudjuk, hogy a Hykszosz királyok nem ismerték el az Egyiptomi istenségeket, ehelyett saját isteneiket importálták Szíriából azzal a szándékkal, hogy vallásukat elterjesztik Egyiptomban. Ez az oka annak, hogy a Korán, a József idején uralkodott királyt soha nem nevezi fáraónak. A fáraó ugyanis egyet jelentett Egyiptom hitvilága által felruházott hatalommal, amiben a Hykszosz királyok nem hittek. A Biblia ennek ellenére következetesen fáraót említ. Lehet, hogy a Biblia kiadói úgy gondolják, hogy Egyiptom uralkodói székében csak fáraó lehetett.
A Bibliával foglalkozó komparatív vallástudományok, valamint az Egyiptológia egyöntetű álláspontja, hogy József idején Aphosis volt a Hykszosz uralkodóház királya.
Egyiptom fővárosa akkor Memphisz volt, melynek romjait Kairó belvárosától délre, 8 km-re meg lehet tekinteni. József Aziz palotájába került három évig, majd kilenc évet töltött börtönben. Ezután, harminc évesen vált belőle a földek kormányzója. Ezt a pozíciót töltötte be nyolcvan éven keresztül. Hatalomba kerülésének kilencedik, vagy tizedik évében küldött el apjáért, Jákobért, majd letelepítette őt és fivéreit Goshenben, ahol a Zsidók egészen Mózes idejéig éltek. A Biblia megemlíti, hogy József, halála előtt megeskette családtagjait, hogy: „amikor visszatértek ebből az országból ősatyáitok földjére, csontjaimat vigyétek magatokkal innen. Így halt meg száztíz éves korában és ők bebalzsamozták testét.”
A Korán által közölt József történet, sok tekintetben eltér a Biblia és Talmud által elbeszélt részletektől, az alaptörténetben azonban egyezség van. Az eltérésekre az adott versek magyarázatakor térünk ki

12.Yusuf

JOSEPH

Total Verses: 111
Revealed At: Makka

12. Juszuf

JÓZSEF

Összes vers: 111
Mekkai kinyilatkoztatás

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In the name of God, Most Gracious, Most Merciful

A Mindenható és Könyörületes Allah nevében

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

1. A.L.R. These are the symbols (or Verses) of the perspicuous Book.

1. Alif. Lám. Ra. Ezek a megnyilvánító Könyv Áyái,-

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

2. We have sent it down as an Arabic Qur'an, in order that ye may learn wisdom[1].

2. Mit Arab Koránként nyilatkoztattuk ki, hátha tán feléritek[1].

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِن كُنتَ مِن قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾

3. We do relate unto thee the most beautiful of stories, in that We reveal to thee this (portion of the) Qur'an: before this, thou too was among those who knew it not[2].

---

[1] Quran means: something - to be read, or 5 - recited, or - proclaimed. It may apply to a verse, or a Surah, or to the whole Book of Revelation.

A Korán jelentése: Valami, amit 1. olvasni, 2. recitálni, 3. kinyilatkoztatni lehet. Vonatkozhat egy versre, egy Szúrára, de az egész Kinyilatkoztatott Könyvre is.

[2] Most beautiful of stories: see Introduction to this Surah. Eloquence consists in conveying by a word or hint many meanings for those who can understand and wish to learn wisdom. Not only is Joseph's story "beautiful" in that sense, Joseph himself was renowned for manly beauty; the women of Egypt, called him a noble angel (12:31), and the beauty of his exterior form was a symbol of the beauty of his soul.

Legszebb történetek: csodálatos felvezetés, mert a szép szónak sok jelentése közül, itt utal azokra, akik meg akarják érteni és tanulni a bölcsességet, ill. magára Józsefre, aki a szépség megtestesítője volt. Az Egyiptomi nők „nemes angyalnak” nevezték őt (12:31), mert szépsége belső gyönyöréből fakadt.

3. Elbeszéljük neked (ó Mohammed) a legszebb történeteket, miáltal ezt a Koránt sugalljuk neked, s te ezelőtt tudatlan voltál[2].

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

4. Behold! Joseph said to his father: "O my father! I did see eleven stars and the sun and the moon: I saw them prostrate themselves to me[3]!"

4. Mikor József így szólt atyjához: „Ó atyám! Láttam tizenegy csillagot, a Napot és a Holdat, mind láttam előttem leborulni[3].”

قَالَ يَا بُنَيَّ لاَ تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُواْ لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلإِنسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾

5. Said (the father): "My (dear) little son! relate not thy vision to thy brothers, lest they concoct a plot against thee: for Satan is to man an avowed enemy[4]!

---

[3] For the Parable all that is necessary to know about Joseph is that he was one of the Chosen Ones of Allah. His father was Jacob, also called Israel the son of Isaac, the younger son of Abraham, (the elder son having been Isma'il, whose story is told in 2:124-129. Abraham may be called the Father of the line of Semitic prophecy. Jacob had four wives. From three of them he had ten sons. In his old age he had from Rachel (Arabic Rahil) a very beautiful woman, two sons Joseph and Benjamin (the youngest).The place where Jacob and his family and his flocks were located was in Canaan, and is shown by tradition near modern Nablus (ancient Shechem), some thirty miles north of Jerusalem. The traditional site of the well into which Joseph was thrown by his brothers is still shown in the neighbourhood.
Joseph was a mere lad. But he was true and frank and righteous; he was a type of manly beauty and rectitude. His father loved him dearly. His half-brothers were jealous of him and hated him. His destiny was prefigured in the vision. He was to be exalted in rank above his eleven brothers (stars) and his father and mother (sun and moon), but as the subsequent story shows, he never lost his head, but always honoured his parents and repaid his brothers' craft and hatred with forgiveness and kindness.

A történet példabeszéd jellege miatt fontos megérteni, hogy József, Allah Kiválasztottjai közt van! Atyja, Jákob, akit Izrael néven is említenek, Izsák fia, aki pedig Ábrahám fiatalabb gyermeke volt. Az idősebb gyermek volt Izmael, akinek történetét a 2:124-129-ben találjuk. Ábrahám volt a Sémi Prófécia ősatyja. Jákobnak négy felesége közül háromtól tíz fia született. Öreg korára a gyönyörű Ráheltől (arabul Rahil) született József és Benjámin, a legfiatalabb. A család Kánaánban élt, Nablusz mellett (akkori nevén Shechem) kb. 50 km-re, északra Jeruzsálemtől. Ennek szomszédságában még ma is látható az a kút, melybe Józsefet testvérei belevetették.
József egy egyszerű legény volt, de ennek ellenére igazszívű és egyenes. Megtestesítette a férfiúi szépséget és erényt. Atyja megkülönböztetett szeretetet érzett iránta, ezért féltestvérei féltékenyek voltak rá és belül gyűlölték. Sorsát látomása jövendöli meg. Tizenegy testvére (csillagok), atyja és anyja (nap és hold) közül kiemelkedett, de ahogy a történet jelzi, sohasem vesztette el fejét, mindig tisztelte szüleit. Testvérei gyűlöletét, féltékenységét, pedig megbocsájtással, szeretettel fizette vissza.

[4] The young lad Yusuf was innocent and did not even know of his brothers' guile and hatred, but the father knew and warned him. These wicked brothers were puppets in the hands of Evil. They allowed their manhood to be subjugated by Evil, not remembering that Evil was the declared opposite or enemy of the true nature and instincts of manhood.

A fiatal József ártatlanságára utal, hogy fel sem tételezte testvéreiről a féltékenységet. Apja tudott erről és figyelmeztette.

5. Mondta: „Ó fiam! Ne beszélj látomásodról testvéreidnek, nehogy csalárd tervet szőjenek ellened. Mert bizony, a Sátán, az embernek valóságos ellensége[4].”

وَكَذَٰلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِن قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَٰقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾

6. "Thus will thy Lord choose thee and teach thee the interpretation of stories (and events) and perfect His favour to thee and to the posterity of Jacob - even as He perfected it to thy fathers Abraham and Isaac aforetime! for Allah is full of knowledge and wisdom[5]."

6. „Ekképpen választ ki Urad, hogy megtanítsa neked értelmezni a történéseket, majd beteljesítse rajtad és Jákob Nemzetségén azt, amit beteljesített előtted atyáidon, Ábrahámon és Izsákon. Mert bizony, Urad a Mindentudó, a Bölcs[5].”

لَّقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّلسَّائِلِينَ ﴿٧﴾

7. Verily in Joseph and his brethren are signs (or symbols) for seekers (after Truth).

7. Mert József és testvérei Jelek az (azt) fürkészőknek.

إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَىٰ أَبِينَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾

8. They said: "Truly Joseph and his brother are loved more by our father than we: But we are a goodly body! really our father is obviously wandering (in his mind)[6]!

Bűnbe esett testvérei a Sátán játékszerei lettek. Hagyták, hogy az legyen úrrá kibontakozó férfiasságukon, megfeledkezve arról, hogy a Sátán a férfiúi erény és egyenesség ellensége.

[5] If Joseph was to be of the elect, he must understand and interpret Signs and events aright. The imagination of the pure sees truths, which those not so endowed cannot understand. The dreams of the righteous prefigure great events, while the dreams of the futile are mere idle futilities. Even things that happen to us are often like dreams. The righteous man receives disasters and reverses, not with blasphemies against Allah, but with humble devotion, seeking to ascertain His Will. Not does he receive good fortune with arrogance, but as an opportunity for doing good to friends and foes alike. His attitude to histories and stories is the same; he seeks the edifying material which leads to Allah. In Joseph's case he could look back to his fathers, and to Abraham, the True, the Righteous, who through all adversities kept his Faith pure and undefiled, and won through.

Ha József a kiválasztott, akkor értenie kell a Jelekből és jelenségekből, tudnia kell azokat magyarázni. A tiszta gondolatok igazat látnak, amelyet nem értenek azok, kik a tisztasággal nincsenek felruházva. Az erényes ember álma nagy történéseket vetít előre, míg a felszínes ember álma megragad a felszínen. Számos esetben a velünk valóságban megtörtént események álomnak tűnnek. Az egyenes embert számos megpróbáltatás éri, de ezeket sohasem Allah megtagadásával, káromlásával múlja felül, hanem alázatos odaadással, keresve az Ő akaratának teljesülését. A jó szerencsét sem elvárásként éli meg, hanem lehetőségként, ami utat nyit jótéteményekhez barátok és ellenségek számára egyaránt. Hozzáállása minden történéshez ugyanaz: lesi, miként érkezik Allahhoz. József, hogy a tiszta igazságot meglássa, vissza tudott tekinteni ősatyjaira, köztük Ábrahámra, aki számos megpróbáltatáson ment keresztül, de mindig megmaradt Allah útján.

[6] The ten brothers envied and hated their innocent younger brothers Joseph and Benjamin. Jacob had the wisdom to see that his young and innocent sons wanted protection and to perceive Joseph's spiritual greatness. But his wisdom, to them, was folly or madness of imbecility, because it touched their self-love, as

8. Mikor mondták: „Bizony, József és testvére kedvesebb atyánknak, mint mi, akik erős csapat vagyunk. Atyánk nyilvánvaló tévelygésben van[6].”

اقْتُلُواْ يُوسُفَ أَوِ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُواْ مِن بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾

9. "Slay ye Joseph or cast him out to some (unknown) land, that so the favour of your father may be given to you alone: (there will be time enough) for you to be righteous after that[7]!"

9. „Öljétek meg Józsefet, vagy hajtsátok el egy (ismeretlen) Földre, hogy atyátok figyelme rátok terelődjön, s ezután jók lehessetek[7].”

قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ لاَ تَقْتُلُواْ يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾

10. Said one of them: "Slay not Joseph, but if ye must do something, throw him down to the bottom of the well: he will be picked up by some caravan of travellers."

10. Mondta egy közülük: „Ne öljétek meg Józsefet, de ha mégis tesztek (valamit), akkor vessétek őt a kút mélyére. Majd egy karaván összeszedi őt.”

قَالُواْ يَا أَبَانَا مَا لَكَ لاَ تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ ﴿١١﴾

---

truth often does. And they relied on the brute strength of numbers-the ten hefty brethren against old Jacob, the lad Joseph, and the boy Benjamin!

A tíz testvér gyűlölte Józsefet és Benjámint. Jákob látta József nagyságát és spirituális képességeit, ezért féltette ártatlan fiait. Ezek a képességek a többi tíz számára gyengeelméjűségnek tűntek. Ők saját magukat szerették. A brutális erőben hittek egyedül. Azzal, hogy ők tízen vannak, izmos, erős fiatalemberek, ugyan mit jelenthet velük szemben Jákob, József és Benjámin!

[7] There seems to be some irony here, consistent with the cynical nature of these callous, worldly-wise brethren. The goodness of Joseph was a reproach to their own wickedness. Perhaps the grieved father contrasted Joseph against them, and sometimes spoke of it: "Why don't you be good like Joseph?" This was gall and wormwood to them. Real goodness was to them nothing but a name. Perhaps it only suggested hypocrisy to them. So they plotted to get rid of Joseph. In their mean hearts they thought that would bring back their father's love whole to them. But they valued that love only for what material good they could get out of it. On the other hand their father was neither foolish nor unjustly partial. He only knew the difference between gold and dross. They say in irony, "Let us first get rid of Joseph. It will be time enough then to pretend to be 'good' like him, or to repent of our crime after we have had all its benefits in material things"!

Gúnyos mondatok. melyek csak az Evilágban látó, érzéktelen emberek szájából hangozhatnak el. József jósága szemükbe vetette saját gyengeségüket. Talán az aggódó atya számára József ellenpélda volt. Lehet, hogy őt hozta fel, állandóan: „Miért nem vagytok olyanok, mint József?” Nem szívesen hallhatták. A jóravalóság nem jelentett számukra semmit. Talán mindez képmutatásra ösztönözte őket. Elhatározták, hogy megszabadulnak Józseftől. Szívük mélyén azt sejtették, hogy ezzel visszakerülnek majd atyjuk szeretetébe. De a szeretetet összetévesztették az anyagi dolgok iránti vonzódással és az érdekekkel, amit abból ki tudnak nyerni. Másrészt apjuk nem volt bolond, vagy részrehajló. Csupán tudta, mi az arany és mi a salak. Maró gúnnyal így gondolkodhattak: „Először szabaduljunk meg Józseftől. Ezután lesz elég időnk azt színlelni, hogy „jók” vagyunk, akár ő, vagy megbánhatunk mindent, miután hasznot húztunk az esetből.”

11. They said: "O our father! why dost thou not trust us with Joseph,- seeing we are indeed his sincere well-wishers[8]?

11. Mondták: „Ó atyánk! Miért nem bízod ránk Józsefet, hiszen mi jóakarók vagyunk[8]!”

أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٢﴾

12. "Send him with us tomorrow to enjoy himself and play, and we shall take every care of him."

12. „Küldd el őt velünk holnap, hogy örömét lelje, játsszon, és mi rá vigyázunk.”

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَن تَذْهَبُواْ بِهِ وَأَخَافُ أَن يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾

13. (Jacob) said: "Really it saddens me that ye should take him away: I fear lest the wolf should devour him while ye attend not to him."

13. Mondta (Jákob): „Bizony elszomorít engem, hogy elmentek vele és félek, hogy felfalja őt a farkas, míg ti nem törődtök vele”

قَالُواْ لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَاسِرُونَ ﴿١٤﴾

14. They said: "If the wolf were to devour him while we are (so large) a party, then should we indeed (first) have perished ourselves[9]!"

14. Mondták: „Ha fel akarná falni őt a farkas, hát mi erős csapat vagyunk és (inkább) magunk vesznénk oda[9].”

فَلَمَّا ذَهَبُواْ بِهِ وَأَجْمَعُواْ أَن يَجْعَلُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَآ إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُم بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لاَ يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

---

[8] The plot having been formed, the brethren proceed to put it into execution. Jacob, knowing the situation, did not ordinarily trust his beloved Joseph with the brethren. The latter therefore remonstrate and feign brotherly affection.

Az összeesküvés terve létrejött, a testvérek nekiláttak kivitelezni. Jákob értette a helyzetet és nem akarta rájuk bízni Józsefet, de ők testvérként jöttek, mintha a szeretet vezette volna őket József elhívásában.

[9] Jacob's objections as stated could be easily rebutted, and the brethren did so. They would be eleven in the party, and the ten strong and grown-up men would have to perish before the wolf could touch the young lad Joseph! So they prevailed, as verbal arguments are apt to prevail, when events are weaving their web on quite another Plan, which has nothing to do with verbal arguments. Presumably Benjamin was too young to go with them.

Jákob ellenkezését könnyen elhárították. Tizenegyen kelnek útra, akik közül tíz erős, fiatal férfi. A farkasnak előbb velük kell elbánnia, mielőtt Józsefhez érne. Az apjukkal folytatott szócsatában felülkerekedtek és a szálakat tovább szőtték. De Allah is Tervet szőtt és az Ő Tervében az események teljesen más fordulatot vettek. Feltehetőleg Benjámin erre az útra nem ment testvéreivel, mert ehhez túl kicsi volt.

15. So they did take him away, and they all agreed to throw him down to the bottom of the well: and We put into his heart (this Message): 'Of a surety thou shalt (one day) tell them the truth of this their affair while they know (thee) not'[10]

15. Mikor elvitték magukkal megegyeztek, hogy bevetik őt a kút mélyére. Mi sugallatot küldtünk rá: „Bizony, ki fogod egy napon hirdetni nekik e dolgukat, míg ők nem fogják érzékelni (ki is vagy)[10].”

وَجَاؤُواْ أَبَاهُمْ عِشَاء يَبْكُونَ ﴿١٦﴾

16. Then they came to their father in the early part of the night, weeping.

16. Az este sírva jöttek el atyjukhoz.

قَالُواْ يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِندَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا أَنتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

17. They said: "O our father! We went racing with one another, and left Joseph with our things; and the wolf devoured him.... But thou wilt never believe us even though we tell the truth[11]."

17. Mondták: „Ó atyánk! Versengeni mentünk, Józsefet hátrahagytuk dolgainkkal és felfalta őt a farkas. De te nem hiszel nekünk, még ha igazat is mondunk[11].

وَجَآؤُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

---

[10] Allah was with Joseph in all his difficulties, sorrows, and sufferings, as He is with all His servants who put their trust in Him. The poor lad was betrayed by his brothers, and left, perhaps to die or to be sold into slavery. But his heart was undaunted. His courage never failed him. On the contrary he had an inkling, a presentiment, of things that were to be-that his own rectitude and beauty of soul would land him on his feet, and perhaps some day, his brothers would stand in need of him, and he would be in a position to fulfil that need, and would do it gladly, putting them, to shame for their present plotting and betrayal of him.

Allah Józseffel volt minden nehézségben, bánatban és szenvedésben, ahogy Ő minden Benne bízó hívővel ott van! Szegény ifjút testvérei elárulták. Hagyták volna meghalni, vagy rabszolgasorsra jutni. József szíve töretlen és rettenthetetlen volt. Bátorsága nem hagyta el. Ellenkezőleg, érezte, hogy a benne lakozó erény és jóság egy napon olyan körülményeket teremt számára, hogy testvéreinek szüksége lesz rá és ő lesz olyan helyzetben lesz, hogy tud segíteni. Ezt örömmel tenné. Akkor szégyenkezhetnek az árulásért, amit most ellene elkövettek!

[11] And Jacob's fears about the wolf (12:13 above) made them imagine that he would swallow the wolf story readily. They were surprised that Jacob received the story about the wolf with cold incredulity. So they grew petulant, put on an air of injured innocence, and bring out the blood-stained garment described in the next verse.

Jákob félelme a farkas támadásától (12:13 az előbbiekben) azt sejtette velük, hogy ezt a sztorit kell vele „megetetni”. Meglepődtek, hogy a farkas támadásról szóló meséjüket Jákob hideg érzéktelenséggel hallgatta. Ingerlékenyek lettek, sértett ártatlanságot kellet eljátszaniuk. Egy véres inget hoztak bizonyítékként. Következő vers.

18. They stained his shirt with false blood. He said: "Nay, but your minds have made up a tale (that may pass) with you, (for me) patience is most fitting: Against that which ye assert, it is Allah (alone) Whose help can be sought[12]"..

18. Elhozták ingét a hamis vérrel. Mondta: „Mi több! Ti magatok hordtátok össze ezt a dolgot. De a türelem szép. Allah az, Ki menedéket nyújt mindattól, mit elmondotok[12].”

وَجَاءتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُواْ وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا غُلاَمٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

19. Then there came a caravan of travellers: they sent their water-carrier (for water), and he let down his bucket (into the well)...He said: "Ah there! Good news! Here is a (fine) young man!" So they concealed him as a treasure! But Allah knoweth well all that they do[13]!

---

[12] Joseph wore a garment of many colours, which was a special garment peculiar to him. If the brethren could produce it blood-stained before their father, they thought he would be convinced that Joseph had been killed by a wild beast. But the stain on the garment was a stain of "false blood", -not the blood of Joseph, but the blood of a goat which the brethren had killed expressly for this purpose. Their device, however, was not quite convincing because, as some Commentators have pointed out the garment was intact which is unconceivable if a wolf had indeed devoured Joseph. Jacob saw that there had been some foul play, and he did not hesitate to say so. In effect he said "Ah me! The tale you tell may be good enough for you, who invented it! But what about me, your aged father? What is there left in life for me now, with my beloved son gone? And yet what can I do but hold my heart in patience and implore Allah's assistance? I have faith, and I know that all that He does is for the best!"

József inge többszínű volt, de csak ő hordta, senki más. Testvérei úgy gondolták, ha ezt vérrel beszennyezik, akkor eljátszhatják, hogy Józsefet farkas támadta meg. De a vér hamis volt. Nem József vére volt, hanem erre a célra egy kecskét vágtak le. Nem voltak meggyőzőek. Néhány kommentátor megjegyzi, hogy egy vérfolt önmagában nem bizonyíték, ha az ing sértetlen és marcangolásnak semmi nyoma. Jákob látta, hogy egy őrült játszma zajlódik és megjegyezte: „Óh, jaj, nekem! A mese, amivel elém jöttetek, jó nektek, akik kitaláltátok! De mi lesz velem, öreg apátokkal? Mi marad számomra az életben, ha szeretett fiam elment? Csak azt tehetem, hogy türelemmel várom Allah közbenjárását. Van hitem és tudom, hogy Ő a legjobbat fogja kihozni!

[13] Then comes the caravan of unknown - travelers Midianite or Arab merchants traveling to Egypt with merchandise, such as the balm of Gilead in Transjordania. In accordance with custom the caravan was preceded by advance parties to search out water and pitch a camp near. They naturally went to the well and let down their bucket. Some Commentators think that "Bushra", the Arabic world for "Good news", is a proper noun, the name of the companion to whom he shouted. It was a caravan of merchants, and they think of everything in terms of the money to be made out of it! Here was an unknown, unclaimed youth, of surpassing beauty, with apparently a mind as refined as was his external beauty. If he could be sold in the opulent slave markets of Memphis or whatever was the capital of the Hyksos Dynasty then ruling in Egypt, what a price he would fetch! They had indeed lighted upon a treasure. Bidha'at: stock-in-trade; capital; money; wealth; treasure.

Megérkezik az ismeretlen utazókból álló karaván. Medianiták, vagy Arab kereskedők lehettek, akik Egyiptomba tartottak. Olyan cikkekkel kereskedtek, mint pl. a Transzjordániából, Gileádból származó balzsam. A karaván előtt mindig ment egy felderítő, aki vizet, vagy táborhelyet keresett. A kutat megvizsgálták, leengedték vödrüket. Néhány kommentátor szerint „Bushra”, amit örömhírt jelent, egyben név is. Olyan értelmezés is lehetséges, hogy a karaván egyik emberének kiáltott, akit így hívtak. A karaván kereskedői csak pénzben, haszonban tudtak gondolkodni. Egy fiatal, gyönyörű ifjút találtak a kútban, aki sugárzott a külső és belső szépségtől. Milyen árat kaphatnának érte, ha eladják Memphisben, vagy akárhol máshol a rabszolgapiacon? Ekkor Egyiptomot a Hyksos Dinasztia uralta. Úgy tekintettek a fiúra, mint egy kincsre, árura. Az arab szövegben szereplő Bidha’at is árut jelent. Ezt Józsefre értették.

19. Jött a karaván és elküldték vízvevőjüket, ki megmerítette merítőjét. Mondta: „Ej! Örömhír! Egy gyermek! Titkon árunak tekintették őt. Allah a Legjobb Tudója annak, mit tesznek[13].

وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُواْ فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾

20. The (Brethren) sold him for a miserable price, for a few dirhams counted out: in such low estimation did they hold him[14]!

20. (A testvérek) nyomorult áron szabadultak meg tőle, pár Dirhamért. Olcsón vesztegették el[14].

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِن مِّصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَن يَنفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الأَحَادِيثِ وَاللّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

21. The man in Egypt who bought him, said to his wife: "Make his stay (among us) honourable: may be he will bring us much good, or we shall adopt him as a son." Thus did We establish Joseph in the land, that We might teach him the interpretation of stories (and events). And Allah hath full power and control over His affairs; but most among mankind know it not[15].

---

[14] Dirham: from Greek, drachma, a small silver coin, which varied in weight and value at different times and in different States. There was mutual deceit on both sides. The Brethren had evidently been watching to see what happened to Joseph. When they saw the merchants take him up and hide him, they came to claim his price as a run away slave, but dared not haggle over the price, lest their object, to get rid of him, should be defeated. The merchants were shrewd enough to doubt the claim in their own minds; but they dared not haggle lest they should lose a very valuable acquisition. And so the most precious of human lives in that age was sold into slavery for a few silver pieces!

Dirham: A görög drachmából ered, kis ezüstérme, melynek súlya és értéke időről időre változott a különböző Államokban. Mindkét oldalon becsapták egymást. A testvérek távolról figyelték, mi történik Józseffel. Amikor látták, hogy a kereskedők kiemelik őt a kútból és elrejtik, előjöttek. Pénzt követeltek Józsefért, mintha egy tőlük megszökött rabszolga lenne, de nem merték az árat magasra tartani. Céljuk az volt, hogy megszabaduljanak tőle, ezért alacsony árat szabtak. A kereskedők átlátták, kétségeik voltak a mesével kapcsolatban, de ők se mertek alkuba bocsátkozni, nehogy elveszítsék az értékes árut. Az emberi élet akkor ennyit ért: pár ezüstpénzt.

[15] Joseph is now clear of his jealous brethren in the land of Canaan. The merchants take him to Egypt. In the city of Memphis (or whatever was the Egyptian capital then) he was exposed for sale by the merchants. The merchants had not miscalculated. There was a ready market for him; his handsome presence, his winning ways, his purity and innocence, his intelligence and integrity, combined with his courtesy and noble manliness, attracted all eyes to him. There was the keenest competition to purchase him, and in the highest Court circles. Every competitor was outbid by a high court official, who is called in verse 30 below "the 'Aziz"- (the Exalted in rank). The 'Aziz's motive was perhaps worldly. Such a handsome, attractive, intelligent son would get him more honour, dignity, power and wealth.

József távol került féltékeny testvéreitől, akik Kánaánban maradtak. A kereskedők Egyiptomba vitték és Memphiszben, vagy bárhol máshol, eladták egy rabszolgapiacon. A kereskedők jól mérték fel, jó árat kaptak érte. Szépsége, intelligenciájának sugárzása, tisztasága, ártatlansága keresetté tette. A legmagasabb rangú körben került árverésre. Itt az udvar magas beosztású tisztviselői licitáltak, akiknek kijárt a Fenség, „Aziz” megszólítás. Ezt a 30. versben látjuk. Aziz célja világi. Egy ilyen intelligens, szép ifjúval nagyobb megbecsültségre, tisztségre tehet szert a társadalomban.

21. Aki megvette őt Egyiptomban, így szólt asszonyához: „Becsüld meg ittlétét, mert meglehet, hogy hasznunkra lesz, vagy fiunknak vesszük őt." Ekképpen helyeztük el Józsefet a Földön, hogy megtaníthassuk őt a történések értelmezésére. Allah Felügyelete alatt tartja azt, mit elrendel, de a legtöbb ember nem tudja[15].

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

22. When Joseph attained His full manhood, We gave him power and knowledge: thus do We reward those who do right[16].

22. Mikor József elérte teljességét (férfivá lett), Mi megadtuk neki a bölcsességet és tudást. Ekképpen jutalmazzuk a jótét lelkeket[16].

وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَن نَّفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

23. But she in whose house he was, sought to seduce him from his (true) self: she fastened the doors, and said: "Now come, thou (dear one)!" He said: "(Allah) forbid! truly (thy husband) is my lord! he made my sojourn agreeable! truly to no good come those who do wrong[17]!"

23. Kifordította őt magából (csábította) a nő, kinek ő (József) a házában volt. Rázárta az ajtókat és mondta: „Rajta hát!" Mondta (József): „Allahban keresek menedéket! (Férjed) az én uram széppé tette ittlétem! Nem boldogulnak a bűnösök[17]."

---

[16] When Joseph left Canaan, he was a young and immature lad, but his nature was innocent and good. Through the vicissitudes of his fortune in Egypt, he grew in knowledge, judgment, and power.

Amikor József elhagyta Kánaánt, csak egy éretlen ifjú, de természete ártatlan és jó volt. Megpróbáltatásai Egyiptomban megnyitották előtte a tudás, igazság és hatalom kapuit.

[17] The 'Aziz had treated Joseph with honour; he was more his guest and son than his slave. In trying to seduce Joseph in these circumstances, his wife was guilty of a crime against Joseph's own honour and dignity. And there was a third fault in her earthly love. True love blots Self out: it thinks more of the loved one than of the Self. The 'Aziz's wife was seeking the satisfaction of her own selfish passion, and was in treason against Joseph's pure soul and his high destiny. It was inevitable that Joseph should repel the advances made by the wife of the courtier. Joseph's plea in rejecting her advances is threefold: 1. 'I owe a duty, and so do you, to your husband, the 'Aziz; 2. the kindness, courtesy, and honour, with which he has treated me entitled him to more than mere gratitude from me; 3. in any case, do you not see that you are harbouring a guilty passion, and that no good can come out of guilt? We must all obey laws, human and divine.'

Aziz megbecsülte Józsefet, tisztességgel bánt vele és inkább fiának, mint rabszolgának tekintette. Feleségének kísérlete, hogy elcsábítsa őt, József becsülete és méltósága elleni bűn volt. Volt azonban egy harmadik hiba is, amit elkövetett. Az igazi szerelem nem tekint a saját Egóra. A szeretett félre tekint, és azért inkább feláldozza az Egót. Aziz felesége az önös földi örömöket kereste és figyelmen kívül hagyta József tiszta lelkét, emberi méltóságát. Teljesen egyértelmű, hogy Józsefnek vissza kell utasítania az asszony közeledését. József érvei: 1. Feladatom van és neked is, ami kötelez Aziz, a férjed felé. 2. Az a nagylelkűség és megbecsülés, amivel Aziz a házába fogadott, többre kötelez, mint egyszerű hála. 3. Nem veszed észre, hogy bűnös szenvedélynek hódolsz, amiből nem fog semmi jó kijönni? Engedelmeskednünk kell a törvényeknek. Emberi és isteni törvényeknek egyaránt.

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلا أَن رَّأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاء إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾

24. And (with passion) did she desire him, and he would have desired her, but that he saw the evidence of his Lord: thus (did We order) that We might turn away from him (all) evil and shameful deeds: for he was one of Our servants, sincere and purified[18].

24. A (nő) megkívánta őt és ő is megkívánta volna a nőt, ha nem látta volna meg Ura bizonyságát. Ekképpen (rendeltük), hogy letérítsük róla a rosszat és ledérséget. Mert ő a Mi odaadó szolgálónk[18].

وَاسُتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِن دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاء مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوَءًا إِلاَّ أَن يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

25. So they both raced each other to the door, and she tore his shirt from the back: they both found her lord near the door. She said: "What is the (fitting) punishment for one who formed an evil design against thy wife, but prison or a grievous chastisement[19]?"

25. Versengtek ők ketten az ajtóig, s a nő elszakította az ő (József) ingét a hátán. Szembetalálkoztak a nő urával az ajtóban. Mondta (a nő): „Mi más büntetése lehet annak, ki meg akarja rontani családodat, mint börtön, vagy fájdalmas szenvedés[19]?”

---

[18] He was human after all, and her passionate love and her beauty placed a great temptation in his path. But he had a sure refuge,-his faith in Allah. His spiritual eyes saw something that her eyes, blinded by passion, did not see. She thought no one saw when the doors were closed. He knew that Allah was there. That made him strong and proof against temptation.

József emberből volt és a nő szenvedélye, szépsége valós kísértést jelentett számára. De volt egy biztos menedéke: hite Allahban. A spiritualitásban látó szemeivel észlelte azt, amit a nő, szenvedélyei által elhomályosítva nem látott. Azt hitte, hogy senki sem veszi észre majd őket, ha az ajtót bezárja. Allah akkor is ott volt. Ez tette Józsefet erőssé és ellenállóvá a kísértéssel szemben.

[19] With his master's wife in her mad passion, the situation became intolerable, and Joseph made for the door. She ran after him to detain him. She tugged at his garment to detain him. As he was retreating, she could only catch hold of the back of his shirt, and in the struggle she tore it. He was determined to open the door and leave the place, as it was useless to argue with her in her mad passion. When the door was opened, it so happened, that the 'Aziz was not far off. We need not assume that he was spying, or had any suspicions either of his wife or Joseph. We can imagine his wife's consternation. One guilt leads to another. She had to resort to a lie, not only to justify herself but also to have her revenge on the man who had scorned her love. Slighted love (of the physical kind) made her ferocious, and she lost all sense of right and wrong.

Háziura feleségével, annak őrült szenvedélyével, a helyzet elviselhetetlenné vált. József az ajtó felé indult. A nő utána rohant, hogy feltartóztassa. Megragadta ingét és visszarántotta, az ing elszakadt. József továbbra is el akart onnan menni, elszántan törekedett az ajtó felé, el akarta hagyni a helyet. Az ajtó kinyílt és Aziz áll ott. Aziz nem volt messze, lehet, hogy leskelődött, hiszen gyanús lehetett neki felesége, vagy József. El lehet képzelni az asszony zavartságát. Egyik bűn jön a másik után. Hazugsággal, amivel fedezte magát, nem csak magát védte, hanem bosszút állt Józsefen, aki nem viszonozta szerelmét. A földi szerelem kegyetlenné tette, elvesztette ítélőképességét jó és rossz között.

قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَن نَّفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِن كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِن قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾

26. He said: "It was she that sought to seduce me - from my (true) self." And one of her household saw (this) and bore witness, (thus):- "If it be that his shirt is rent from the front, then is her tale true, and he is a liar[20]!

26. Mondta: „Ő (a nő) fordított ki magamból (csábított).” Egy tanú háza népéből (azt) vallotta, ha inge elöl szakadt el, a nő mond igazat és ő (József) hazug[20].”

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِن دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِن الصَّادِقِينَ ﴿٢٧﴾

27. "But if it be that his shirt is torn from the back, then is she the liar, and he is telling the truth[21]!"

27. „De ha inge hátul szakadt el, a nő hazudott és ő (József) igazat mond[21].”

فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قُدَّ مِن دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِن كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

28. So when he saw his shirt,- that it was torn at the back,- (her husband) said: "Behold! It is a snare of you women! truly, mighty is your snare[22]!

28. Mikor meglátta ingét, hogy az hátul szakadt el, mondta (a férj): „Mert bizony, ilyen a ti fondorlatotok (nők)! A (nők) fondorlata hatalmas[22]!

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾

---

[20] In the nature of things there was no eye-witness to what had happened between them. But as there was a scene and the whole household collected, wisdom came through one who was not immediately concerned. They say it was a child. If so, it illustrates the truth that the most obvious things are not noticed by people who are excited, but are plain to simple people who remain calm. Wisdom comes often through babes and sucklings.

Valójában nem volt szemtanú arra, hogy mi történt kettejük között. Az egész ház összegyülekezett és egy bölcs javaslat hangzik el egy olyan személytől, aki közvetlenül nem volt benne az eseményben. Lehet, hogy egy gyerek volt. Ha így van, akkor az azt mutatja, hogy a legnyilvánvalóbb dolgok nem mindig a legmagasabb helyekről hangzanak el. Sokszor oda kell figyelni egyszerű emberek, sőt gyermekek észrevételeire.

[21] If Joseph's shirt was torn at the back, he must obviously have been retreating, and the wife of the 'Aziz must have been tugging from behind. No one could doubt who was the guilty party. Everybody saw it, and the 'Aziz was convinced.

József inge a hátán szakadt el. Ez csak úgy történhetett, ha menekülőben volt és Aziz felesége hátulról megragadta. Senkinek sem volt kétsége afelől, hogy ki követte el a bűnt. Mindenki tudta, Aziz is.

[22] . When the real fact became clear to every one, the 'Aziz as head of the household had to decide what to do. His own position was difficult, and it was made ridiculous. Was he going to proclaim to the world that his wife was running after a slave? He was probably fond of her, and he saw the innocence, loyalty, and sterling merit of Joseph. He must treat the whole affair as a woman's prank.

Amikor fény derült az ügyre, Aziznak, a családfőnek döntenie kellett, mit tegyen. Magas pozíciója miatt kellemetlen helyzetbe került volna, ha kiderül az eset. Nem hozhatta nyilvánosságra, hogy felesége egy rabszolga után rohan! Emellett szerette a nőt, ugyanakkor látta József ártatlanságát, hűségét is. Úgy kellett kezelnie a dolgot mintha az egy egyszerű asszonyi csíny lett volna.

29. "O Joseph, pass this over! (O wife), ask forgiveness for thy sin, for truly thou hast been at fault[23]!"

29. „Ó József, tekints el ettől! (Ó asszony), könyörögj bűnbocsánatért vétked miatt, mert bizony, te vagy a hibás[23]!”

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَن نَّفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

30. Ladies said in the City: "The wife of the (great) 'Aziz is seeking to seduce her slave from his (true) self: Truly hath he inspired her with violent love: we see she is evidently going astray."

30. A városban a nők így szóltak: „A (nagy) Aziz asszonya kifordította önmagából (elcsábította) ifjú szolgálóját, ő meg szerelemre gyújtotta őt (a nőt). Bizony, mi valóságos tévelyedésben látjuk őt (a nőt).”

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلاَّ مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

31. When she heard of their malicious talk, she sent for them and prepared a banquet for them: she gave each of them a knife: and she said (to Joseph), "Come out before them." When they saw him, they did extol him, and (in their amazement) cut their hands: they said, "(Allah) preserve us! no mortal is this! this is none other than a noble angel[24]!"

---

[23] As was only fair, he apologized to Joseph and begged him to give no further thought to the injury that had been done to him, - first by the love-snare of his wife, - secondly, by the utterly false charge made against him, and - thirdly, by the scene, which must have been painful to a man of such spotless character as Joseph. That was not enough. He must ask his wife humbly to beg Joseph's pardon for the wrong that she had done him.

Aziz mentegetőzött József előtt. 1. A feleségének szerelmi zaklatása miatt. 2. A hamis vád miatt, amivel felesége illette őt. 3. A helyzet miatt, ami egy szeplőtelen jellem számára, mint József, kellemetlen volt. Ez nem elég. Feleségét felszólította, kérjen Józseftől bocsánatot a sok rosszért, amit vele szemben elkövetett.

[24] When her reputation began to be pulled to pieces, the wife of 'Aziz invited all ladies in society to a grand banquet. We can imagine them reclining at ease after the manner of fashionable banquets. When dessert was reached and the talk flowed freely about the gossip and scandal which made their hostess interesting, they were just about to cut the fruit with their knives, when, behold! Joseph was brought into their midst. Imagine the consternation which his beauty caused, and the havoc it played with their hearts! "Ah!" thought the wife of 'Aziz "now is your hypocrisy self-exposed! What about your reproaches to me? You have yourselves so lost your self-control that you have cut your fingers!"

Aziz asszonyának rossz híre ment, ezért a társadalom magas rangú hölgyeit egy lakomára hívta magához. El lehet képzelni ezeket a pompás banketteket, könnyed cseverészéseket. Amikor a desszertet kínálták, pletykák kaptak lábra a ház úrnőjének botrányos dolgáról. Éppen a gyümölcsöt darabolták fel késeikkel, amikor megjelent József. Az ifjúból sugárzó szépség lenyűgözte őket. Ellenállhatatlanul megdobogtatta szívüket. Na, most előjött a ti képmutatásotok, mondta Aziz felesége. Mit pletykálkodtok rólam, amikor őt látva elvesztitek önuralmatokat és össze-vissza vagdossátok kezeiteket?

31. Mikor (a nő) meghallotta csalárdságukat, elküldött értük és lakomát készített nekik. Mindegyiknek adott egy kést. Mondta (Józsefnek): „Gyere ki hozzájuk!" Mikor meglátták őt, magasztalták és megvágták kezeiket. Mondták: „Allah óvjon meg minket! Ez nem halandó! Mert bizony, ez nemes Angyal[24]!"

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدتُّهُ عَن نَّفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا مِّنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾

32. She said: "There before you is the man about whom ye did blame me! I did seek to seduce him from his (true) self but he did firmly save himself guiltless!....and now, if he doth not my bidding, he shall certainly be cast into prison, and (what is more) be of the company of the vilest[25]!"

32. Mondta (a nő): „Ez hát az (a férfi), kivel engem szóba hoztatok. Kifordítottam önmagából (elcsábítottam), de ő megtartóztatta magát. És most, ha nem teszi meg azt, ami parancsolva van neki, bizony börtönbe véttetik és a hitványak közt lesz[25]."

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلاَّ تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

33. He said: "O my Lord! the prison is more to my liking than that to which they invite me: Unless Thou turn away their snare from me, I should (in my youthful folly) feel inclined towards them and join the ranks of the ignorant[26]."

33. Mondta (József): „Uram! A börtönt jobban szeretném annál, mint mire hívnak. Ha Te nem hárítod el rólam fortélyukat, feléjük hajlok és a tudatlanok közt leszek[26].

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

34. So his Lord hearkened to him (in his prayer), and turned away from him their snare: Verily He heareth and knoweth (all things).

34. Válaszolt neki Ura és elhárította róla fortélyaikat. Mert bizony, Ő a Meghallgató, a Mindentudó.

ثُمَّ بَدَا لَهُم مِّن بَعْدِ مَا رَأَوُاْ الآيَاتِ لَيَسْجُنُنَّهُ حَتَّى حِينٍ ﴿٣٥﴾

---

[25] Her speech is subtle, and shows that any repentance or compunction she may have felt is blotted out by the collective crowd mentality into which she has deliberately invited herself to fall. Poor, deluded, fallen creature!

Az asszony beszédéből világos, hogy megbánását, bűntudatát, lelkiismeret furdalását azzal kívánja csillapítani, hogy bűnét kollektívvé teszi. Ezzel az asszony az eddigieknél is mélyebbre süllyed. Szegény, esendő teremtmény!

[26] "To which they invite me." Notice it is now "they" not "she". Where there was the snare of one woman before, it is now the collective snare of many women - of womankind! Joseph's speech is characteristic. Like a true Prophet of Allah, he takes refuge in Allah. He knows the weakness of human nature.

„… mire hívnak". Most már nem ő, hanem ők. Az előbb egy nő fondorlatáról volt szó, itt a nők fondorlatáról beszélünk, általában! József hozzáállása jellegzetes. Ahogy Allah Igaz Prófétájához illik, Allahban keres menedéket. Ismeri az emberi természet gyengeségét.

35. Then it occurred to the men, after they had seen the signs, (that it was best) to imprison him for a time[27].

35. Majd felötlött bennük, miután látták az Áyákat, hogy bebörtönözik egy ideig[27].

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانَ قَالَ أَحَدُهُمَآ إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾

36. Now with him there came into the prison two young men. Said one of them: "I see myself (in a dream) pressing wine." said the other: "I see myself (in a dream) carrying bread on my head, and birds are eating, thereof." "Tell us" (they said) "The truth and meaning thereof: for we see thou art one that doth good (to all)[28]."

36. Két ifjú is vele ment a börtönbe. Így szólt az egyik: „Láttam (álmomban), hogy préselem a bort (bornak valót).” Mondta a másik: „Láttam (álmomban), hogy fejemen kenyeret hordok, miből madár eszik. Beszéld el, mi ennek jelentése, mert mi téged jóravalónak látunk[28].”

قَالَ لاَ يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلاَّ نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَن يَأْتِيكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لاَّ يُؤْمِنُونَ بِاللّهِ وَهُم بِالآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

---

[27]When Joseph's character was completely vindicated, there was no disgrace to him in being sent to prison after that. On the contrary the blame now would attach to those who for their own selfish motives restricted his liberty for a time. Not for the first nor for the last time did the righteous suffer plausibly for the guilt of the guilty.

Mikor József jelleme mindenki számára beigazolódott, nem volt szégyen számára felvállalni a börtönt. Ellenkezőleg, azokra esik a vád és a szégyen, akik önös céljaik miatt korlátozták őt a szabadságában egy ideig. Nem ez az első és utolsó alkalom, hogy a jónak kell bűnhődnie a bűnös vétkéért.

[28] Now opens another chapter in Joseph's life. The Plan of Allah develops. - The wicked might plot; - the weak might be swayed by specious arguments; but everything is used by the Universal Plan for its own beneficent purposes. - Joseph must get into touch with the Pharaoh, in order to work out the salvation of Egypt, and yet it must be through no obligation to smaller men. - And he must diffuse his personality and teach the truth to men of all sorts in prison.
Two men came to the prison about the same time as Joseph. They were both apparently officers of the king (the Pharaoh), who had incurred his wrath. - One was a cup-bearer (or butler or chief steward) whose duty was to prepare the king's wines and drinks. - The other was the king's baker, whose duty was to prepare the king's bread. They were both in disgrace. - The former dreamed that he was again carrying on his duties and pressing wine; - the latter that he was carrying bread, but it did not reach his master, for the birds ate of it.

Egy új fejezet nyílik József életében. Allah Terve tovább fejlődik. A gyenge cselt szőhet, fortélyt eszelhet ki, egy ideig úgy tűnhet, hogy győz, de az Univerzális Fortély mindent felülír és végül a jó irányába tolódnak el a dolgok. Józsefnek üdvözülnie kell Egyiptomban és ehhez nem kisebb emberre, mint a királyra van szüksége. Csodálatos egyéniségének, kisugárzásának érvényesülnie kell ahhoz, hogy az Igazság utat találjon az emberek között, akár a börtönben is.
Két börtöntársa Józseffel egy időben került börtönbe. Azelőtt mindkettő a király szolgálatában állt. Maguk ellen bőszítették az uralkodót. Az egyik a pohárnoka volt, akinek a király italait, borait kellett elkészíteni. A másik udvari pék volt, aki a király kenyerét sütötte. Mindketten kegyvesztetté lettek. Az első arról álmodott, hogy visszakerül hivatalába, tovább készíti a király borait. A másik kenyeret hordott, de az nem ért el urához, mert a madarak megették.

37. He said: "Before any food comes (in due course) to feed either of you, I will surely reveal to you the truth and meaning of this ere it befall you: that is part of the (duty) which my Lord hath taught me. I have (I assure you) abandoned the ways of a people that believe not in Allah and that (even) deny the Hereafter[29].

37. Mondta: „Mielőtt még ételt kapnátok, mivel ellátnak titeket, s az ideérne hozzátok, kihirdetem nektek ennek jelentését. Ez abból van, mire Uram tanított. Elhagytam a népet, kik nem hitték Allahot és a Túlvilágot tagadták[29].”

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَآئِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَن نُّشْرِكَ بِاللّهِ مِن شَيْءٍ ذَلِكَ مِن فَضْلِ اللّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

38. "And I follow the ways of my fathers,- Abraham, Isaac, and Jacob; and never could we attribute any partners whatever to Allah. that (comes) of the grace of Allah to us and to mankind: yet most men are not grateful.

38. „Követtem atyáim útját, Ábrahámét, Izsákét és Jákobét. Soha nem állítottunk Allahnak társat, egyáltalán! Ez Allah kiváltságából fakad, mit ránk és az emberekre áraszt, de a legtöbb ember nem ad hálát.”

يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ أَأَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾

39. "O my two companions of the prison! (I ask you): are many lords differing among themselves better, or the One Allah, Supreme and Irresistible?

39. „Ó börtöntársaim! Az összekülönböző urak jobbak-e, vagy az Egy Isten, az Abszolút?”

مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلاَّ أَسْمَاء سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَآؤُكُم مَّا أَنزَلَ اللّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلّهِ أَمَرَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

40. "If not Him, ye worship nothing but names which ye have named,- ye and your fathers,- for which Allah hath sent down no authority: the command is for none but

---

[29] The dream of one foreboded good to him, and of the other, evil to him. It was good that each should prepare for his fate. But Joseph's mission was far higher than that of merely foretelling events. He must teach the truth of Allah and the faith in the Hereafter to both men. He does that first before he talks of the events of their phenomenal life. And yet he does it so tenderly. He does not tantalize them. In effect he says. "You shall learn everything before our next meal, but let me first teach you Faith!"
These men were Egyptians, perhaps steeped in materialism, idolatry, and polytheism. He must teach them the Gospel of Unity. And he does it simply, by appealing to his own experience.

Az egyiknek jót hozott a jövendölés, a másiknak rosszat. Mindkettőnek készülnie kellett saját sorsára. József küldetése egy jövendőmondásnál messze több volt. Allah igazságát, a Túlvilágban való hitet kellett megtanítania mindkettőjüknek. Ezt tartja elsődlegesnek, ezért mielőtt még saját jövendőjüket elmondaná, tanításba kezd. Nem gyötri őket, hanem szelíden rátér: „Mindent meg fogtok tudni, de még mielőtt következő ételünk ideér, a Hitről tanítalak titeket.”
A börtöntársak Egyiptomiak voltak, talán át voltak itatódva az Egyiptomiakra akkor jellemző metarializmussal, bálványimádással, politeizmussal. Józsefnek el kellett juttatnia hozzájuk az Monoteizmus Evangéliumát. Finoman, kedvesen lát hozzá, kezdve saját tapasztalataival.

Allah. He hath commanded that ye worship none but Him: that is the right religion, but most men understand not[30]...

40. „Ha nem Hozzá, akkor csak nevekhez imádkoztok, mi neveket ti adtatok és atyáitok! Nem bocsátott le Allah ezeknek hatalmat! Az Ítélet csak Allahé. Elrendelte, hogy ne imádkozzatok máshoz, csak Hozzá. Ez az Egyenes Hitvallás, de a legtöbb ember nem tudja[30].”

يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الآخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِن رَّأْسِهِ قُضِيَ الأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

41. "O my two companions of the prison! As to one of you, he will pour out the wine for his lord to drink: as for the other, he will hang from the cross, and the birds will eat from off his head. (so) hath been decreed that matter whereof ye twain do enquire[31]"...

41. „Ó börtöntársaim! Egyiketek borral fogja itatni urát, de a másikat keresztre feszítik és madarak fognak a fejéről enni. Elrendeltetett a dolog, amiről kérdeztetek[31].”

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي عِندَ رَبِّكَ فَأَنسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

---

[30] If you name other gods, they are nothing but your inventions, -names which you and your fathers put forward without any reality behind them. Who gave you authority to do any such thing? The only reality is Allah. Authority can come from Him alone. It is only for Him to command. And He has distinctly commanded you to worship none other than Him. That is the only religion that is right, -that has stood and will stand and endure forever. He has revealed it at all times by His Messengers and by His Signs. If men fail to understand, it is their own fault.

Ha más isteneket neveztek meg, azok csak kitalációk. Nevek, miket ti és atyáitok adtatok minden valóságalap nélkül. Ki adott erre felhatalmazást nektek? Az egyedüli valóság Allah és csak Tőle származhat felhatalmazás, parancsolás, elrendelés. Ő elrendelte, hogy csak Hozzá imádkozzunk. Ez az egyetlen igazi hitvallás, ami örökké volt és örökre fenn is marad. Ő ezt minden időben kinyilvánította Prófétáinak és Jeleket adott nekik. Ha az emberek nem értik meg ezeket, az saját hibájuk.

[31] . Having fulfilled his great duty, that touching the things of the spirit, Joseph now passes on, and comes to the things in which they were immediately interested, - the questions which they had asked him about their dreams and what they prognosticated of their immediate future. Notice how Joseph again puts himself into sympathy with them by repeating the phrase of camaraderie. "my two companions of the prison!" For one he has good news, and for the other, bad news. He does not mince matters or waste words. He just barely tells the truth, hoping that the higher spiritual truths of which he has spoken will appear in their eyes, too, as of more importance than mere earthly triumphs or disasters.

A lelket érintő tanítást követően József rátér börtöntársainak személyes dolgára, az álmaikra, mikről kérdezték. Az álmok jövőikről szóltak. József személyhez szól itt is, akár az előző versekben. Börtöntársaimnak szólítja őket, semmi különbséget nem téve maga és őközöttük. Az egyik számára jó híre van, a másiknak rossz. Nem szaporítja a szót, nem szépít, tömören beszél, mivel az Igazság is tömör, egyszerű. Reméli, hogy a spirituális igazság fényt gyújt bennük és az felülír bármilyen földi győzelmet, vagy kárhozatot.

42. And of the two, to that one whom he consider about to be saved, he said: "Mention me to thy lord." But Satan made him forget to mention him to his lord: and (Joseph) lingered in prison a few (more) years[32].

42. Mondta (József) annak, kiről úgy vélte, hogy meg fog menekülni kettejük közül: „Említs meg majd uradnak!" De a Sátán elfeledtette vele, hogy megemlítse őt (Józsefet) urának. És József még évekig börtönben maradt[32].

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنبُلاَتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلأُ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِن كُنتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

43. The king (of Egypt) said: "I do see (in a vision) seven fat kine, whom seven lean ones devour, and seven green ears of corn, and seven (others) withered. O ye chiefs! Expound to me my vision if it be that ye can interpret visions[33]."

43. (Egyiptom) királya így szólt: „Láttam (álmomban) hét hízott tehenet, melyeket hét sovány felfalt. Hét zöld kalászt és másik hét szárazat. Ó főemberek! Fejtsétek meg, mi áll látomásomban, ha a látomások értelmezői vagytok[33]!"

قَالُواْ أَضْغَاثُ أَحْلاَمٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الأَحْلاَمِ بِعَالِمِينَ ﴿٤٤﴾

44. They said: "A confused medley of dreams: and we are not skilled in the interpretation of dreams."

44. Mondták: „Kusza álmok! Nem vagyunk az álmok értelmezésében jártasak!"

وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَاْ أُنَبِّئُكُم بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

45. But the man who had been released, one of the two (who had been in prison) and who now bethought him after (so long) a space of time, said: "I will tell you the truth of its interpretation: send ye me (therefore)[34]."

---

[32] The eternal Plan does not put Allah's Prophets under obligations to men commanding mere worldly favour or earthly power. If they are given a chance, the obligation is on the worldly men, however highly placed ... In this case, the poor cup-bearer was but human. When he was in the midst of the Court, he forgot the poor fellow-prisoner languishing in prison. In this he yielded to the lower part of his nature, which is guided by Satan

Allah Terve nem helyezi a Prófétákat olyan helyzetbe, hogy emberek földi jólétét legyenek kötelesek szolgálni. Ha egyszer lehetőséget kaptak, Allah tervét kell szemük előtt tartaniuk. Az emberek egymással szembeni kötelezettségeibe a Sátán beleszól. Elfeledtet dolgokat. Ez a helyzet állt elő a pohárnokkal is. Ő is csupán egy ember, akit ha más hatás ért, hamar felejtett. Józsefet is elfelejtette egy darabig.

[33] The King is holding a Council. His confidential adviser the cup-bearer is present. The Pharaoh relates his double dream, -of seven fat kine being devoured by seven lean ones, and of seven fine full green ears of corn (presumably being devoured) by seven dry withered ears.

A király tanácsot ül. Bizalmasai, köztük a pohárnok is jelen vannak. Elmeséli álmát a hét hízott tehénről, melyek felfalták a hét sovány tehenet, a hét zöld kalászról és a hét szárazról.

[34] At length the cup-bearer's conscience was awakened. He thought of Joseph. He (Joseph) was a truthful man, and the cup-bearer knew by personal experience how skillful he was in the interpretation of dreams. Perhaps he could get him released at this juncture by getting him to interpret the king's dream. If he had been frank, straight, and direct, he would have mentioned Joseph at once, and presented him to King. But he had worldly

45. Mondta az, amelyik kettejük közül megmenekült és jó idő elteltével emlékezett rá: „Elmondom nektek értelmét, hát küldjetek el[34]!”

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنبُلاَتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ لَّعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

46. "O Joseph!" (he said) "O man of truth! Expound to us (the dream) of seven fat kine whom seven lean ones devour, and of seven green ears of corn and (seven) others withered: that I may return to the people, and that they may understand[35]."

46. „Ó József! Ó te Igazmondó! Fejtsd ki mi az a hét hízott tehén, ami felfal hét soványat és hét zöld kalász, a másik meg hét száraz? Vissza kell térnem az emberekhez, hogy talán megtudják[35].

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدتُّمْ فَذَرُوهُ فِي سُنبُلِهِ إِلاَّ قَلِيلاً مِّمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

47. (Joseph) said: "For seven years shall ye diligently sow as is your wont: and the harvests that ye reap, ye shall leave them in the ear,- except a little, of which ye shall eat[36].

---

subtlety. He wanted some credit for himself, at the same time that he fulfilled an old obligation. His petty conscience would be satisfied if he got Joseph's release, but meanwhile he wanted to see how much attention he could draw to himself in the court. So he just asked permission to withdraw in order to find the interpretation. He went straight to the prison, and addressed himself to Joseph, as in the following verse.

Egyszerre csak feléledt a pohárnok lelkiismerete. Hirtelen felötlött benne a tisztaéletű József. A pohárnok saját tapasztalatból tudta, hogy József rendelkezik azzal a képességgel, hogy megfejtse az álmot. Ezen a ponton, akár el tudta volna érni azt is, hogy a király szabadon engedje őt, ha álmát megfejti. Ha őszinte és egyenes lett volna, megemlítette volna Józsefet a királynak. Őt inkább a földi dolgok vonzották. Saját maga számára akart előnyöket kovácsolni, mialatt kötelességét is teljesíti. Csekély lelkiismeretét kielégíthette volna, ha eléri József szabadon engedését, de őt jobban érdekelte, hogy az Udvar figyelmét magára terelje. Csak arra kért engedélyt, hogy távozhasson, majd ő megtalálja az álom megfejtését. Egyenesen a börtönbe ment, ahol Józseffel beszélt.

[35] The speech must have been longer, to explain the circumstances. We are just given the points. From Joseph he conceals nothing. He knows that Joseph knows more than himself. He tells Joseph that if he got the meaning, he would go and tell the Council. It would be impertinent for the cup-bearer to hold out to Joseph, the Prophet of Allah, the bribe of the hope of his release. Notice how blandly he avoids referring to his own lapse in having forgotten Joseph so long, and how the magnanimous Joseph has not a word of reproach, but gets straight on with the interpretation.

Kettejük párbeszéde nyilván hosszabb ideig tartott, ahol a pohárnok ismertethette a körülményeket. Mi csak a konkrétumokkal szembesülünk. A pohárnok tudja, hogy József többet tud, mint ő. Elmondja, ha József megfejti az álmot, visszasiet az udvari tanácshoz. Szemtelenség lett volna részéről bezsarolni Józsefet, Allah Prófétáját azzal, hogy szabadon engedése fejében tegye meg ezt a szolgálatot. Nem ezt teszi. Lealacsonyodik és kér, de közben nem tér ki arra, hogy hosszú időn keresztül megfeledkezett Józsefről. József bölcs, nem a sértődöttség beszél belőle, hanem tömören közli a magyarázatot.

[36] Joseph not only shows what will happen, but, unasked, suggests the measures to be taken for dealing with the calamity when it comes. There will be seven years of abundant harvest. With diligent cultivation they should get bumper crops. Of them they should take a little for their sustenance and store the rest in the ear, the better to preserve it from the pests that attack corn-heaps when they have passed through the threshing floor.

47. Mondta (József): „Vessetek hét évig szorgalmasan és mit learattok, hagyjátok kalászában, csak azt a keveset nem, amit megesztek[36].”

ثُمَّ يَأْتِي مِن بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلاَّ قَلِيلاً مِّمَّا تُحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾

48. "Then will come after that (period) seven dreadful (years), which will devour what ye shall have laid by in advance for them,- (all) except a little which ye shall have (specially) guarded[37].

48. „Majd ezután jön hét szűk esztendő, ami feléli azt, mit erre előkészítettetek, csak azt a keveset nem, mit elraktároztok[37].”

ثُمَّ يَأْتِي مِن بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

49. "Then will come after that (period) a year in which the people will have abundant water, and in which they will press (wine and oil)[38]."

49. „Majd jön ezután egy év, benne bőséges esővel az embereknek, mikor préselhetnek (bort, olajat)[38].”

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللاَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

József nem csak azt mondja el, mi fog bekövetkezni, hanem azt is, hogy milyen intézkedéseket kell tenni, mielőtt a katasztrófa időszaka eljön. Hét évig bőséges aratás ígérkezik. Szorgalmas munkával rengeteg terményhez juthatnak. Ebből csak keveset szabad elfogyasztaniuk. A zömét a gabona saját kalászában el kell raktározniuk, mert így jobban eltartható.

[37] There will follow seven years of dreadful famine, which will devour all the stores which they will have laid by in the good years. They must be careful, even during the famine, not to consume all the grain; they must by special arrangement save a little for seed, lest they should be helpless even when the Nile brought down abundant waters from the rains at its sources.

Ezt hét év szárazság és éhínség követi, ami alatt kiürülnek a jó évek alatt feltöltött raktárok. Óvatosnak kell lenniük! Még ínség idején sem szabad minden gabonát felélni. Mindig félre kell tenni legalább annyit, hogy maradjon vetőanyag arra az időre, ha a Nílus forrásai esőt kapnak és a folyó áradni kezd.

[38] This is a symbol of a very abundant year, following the seven years of drought. The Nile must have brought abundant fertilising waters and silt from its upper reaches, and there was probably some rain also in Lower Egypt. The vine and the olive trees, which must have suffered in the drought, now revived, and yielded their juice and their off, among the annuals, also, the oil seeds such as , sesame, and the castor oil plant, must have been grown, as there was irrigated land and to spare from the abundant grain crops. And the people's spirits revived, to enjoy the finer products of the earth, when their absolute necessities had been more than met in their grain crops.

Ez a jelképe a bőséges évnek, ami a hét szűk esztendő után következik. A Nílus felső medencéi az esők miatt megtelnek vízzel és az alsó folyásban megindul az áradás, melyhez még hozzájárul a Nílus által hozott hordalék termékenyítő hatása. Életre kelnek a szőlő, szezám és olívafák a hosszú szárazság után. Kiadják tartalmukat, leveiket, olajaikat. Érhetnek az évelő termények és magukban az emberekben is új élet kezdődhet.

50. So the king said: "Bring ye him unto me." But when the messenger came to him, (Joseph) said: "Go thou back to thy lord, and ask him, 'What is the state of mind of the ladies who cut their hands'? For my Lord is certainly well aware of their snare[39]."

50. Mondta a király: „Hozzátok elém!" Mikor a küldött eljött hozzá, (József) mondta: „Menj vissza uradhoz és kérdezd őt, mi lett az asszonyokkal, akik megvágták kezeiket? Mert bizony, az én Uram Ismerője fortélyaiknak[39]."

قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَن نَّفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِن سُوءٍ
قَالَتِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَاْ رَاوَدتُّهُ عَن نَّفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ
﴿٥١﴾

51. (The king) said (to the ladies): "What was your affair when ye did seek to seduce Joseph from his (true) self?" The ladies said: "(Allah) preserve us! no evil know we against him!" Said the 'Aziz's wife: "Now is the truth manifest (to all): it was I who sought to seduce him from his (true) self: He is indeed of those who are (ever) true (and virtuous)[40].

51. Így szólt (a király az asszonyokhoz): „Mi vitt rá titeket arra, hogy Józsefet kiforgassátok magából (elcsábítsátok)?" Mondták (az asszonyok): „Óvjon meg minket Allah! Nem tudunk felhozni ellene semmi rosszat! Aziz asszonya így szólt: „Most derüljön ki az igazság: én forgattam ki magából (csábítottam el) őt és ő, bizony Igaz[40]!

---

[39] The cup-bearer must have reported Joseph's interpretation to the king, and the king naturally wanted to see Joseph himself. He sent a messenger to fetch him. The king's messenger must have expected that a prisoner would be only too overjoyed at the summons of the king. But Joseph, sure of himself, wanted some assurance that he would be safe from the sort of nagging and persecution to which he had been subjected by the ladies. We saw in verse 33 above that he preferred prison to their solicitations. He must therefore know what was in the mind of the women now. If the king ("thy Lord") did not know of all the snares which had been laid for Joseph by the ladies. Allah ("my Lord") knew all their secret motives and plots.

A pohárnok elmesélte a királynak József interpretációját, a király pedig természetesen látni akarta Józsefet és elküldött érte. A király küldötte azt várta, hogy a rab kitörő örömmel fogja fogadni a király határozatát. De József előbb biztosítékot akart, hogy ne kerüljön ugyanabba a megalázó helyzetbe, amit a nők fortélya okozott neki azelőtt. A 33. versben láttuk, hogy József a börtönt jobbnak tartotta, minthogy ki legyen téve szenvedélyeiknek. Ezért előbb tudni szerette volna, mi van a fejükben. Ha a király „urad" nem tudja milyen fortéllyal éltek a nők Józseffel szemben, Allah az „Uram" tudja titkaikat és cselszövéseiket.

[40] Joseph's message was conveyed by the messenger to the king, who sent for the ladies concerned. Among them came the wife of the 'Azlz. "What was this affair?" said the king: "tell me the whole truth". The wife of the 'Aziz stood by, while the other ladies answered. Their answer acknowledged the truth of Joseph's innocence and high principles. When they had done, she began. She did not mince matters. She acknowledged her own guilt, freely and frankly. This was no time for her even to refer to other ladies - their jealousy, their gross mindedness, their encouragement of all that frail or evil in herself.

József üzenetét a küldött továbbította a királynak, aki elküldött a nőkért. Köztük ott volt Aziz felesége is. „Mi történt? Mi az igazság? Ki vele!", fordult hozzájuk a király. Az asszonyokon volt a sor, ez alatt Aziz felesége csöndben várt. Beszámoltak az igazságról, József ártatlanságáról és jellemének feddhetetlenségéről. Amikor befejezték, Aziz felesége kért szót. Nem kertelt, beismerte bűnösségét. Tömören, egyenesen. Ez nem a féltékenység, a bűnös szenvedélyek kibeszélésének alkalma volt, hanem a beismerésé és a bűnbocsánaté.

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللهَ لاَ يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ ﴿٥٢﴾

52. "This (say I), in order that He may know that I have never been false to him in his absence, and that Allah will never guide the snare of the false ones[41].

52. „Ez hát, hogy megtudja: nem hagyom őt cserben távollétében és Allah nem vezeti az árulók cselszövését[41].”

وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلاَّ مَا رَحِمَ رَبِّيَ إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٣﴾

53. "Nor do I absolve my own self (of blame): the (human) soul is certainly prone to evil, unless my Lord do bestow His Mercy: but surely my Lord is Oft- forgiving, Most Merciful."

53. „Nem mentem ki magam: a lélek hajlamos a rosszra, míg Uram kegyelme el nem jön. Mert bizony, Uram a Megbocsájtó, a Kegyelmes.”

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٤﴾

54. So the king said: "Bring him unto me; I will take him specially to serve about my own person." Therefore when he had spoken to him, he said: "Be assured this day, thou art, before our own presence, with rank firmly established, and fidelity fully proved[42]!

---

[41] I construe verses 52 and 53 to be a continuation of the speech of the 'Aziz's wife and have translated accordingly. There is both good reason and authority (e.g., Ibn Kathir) for this. But the majority of Commentators construe verses 52-53 to be spoken by Joseph, in which case they would mean that Joseph was referring to his fidelity to the 'Aziz, that he had never taken advantage of his absence to play false with his wife, although he (Joseph) was human and liable to err. In my view the 'Aziz's wife while fully reprobating her own guilty conduct, claims that she has at least been constant, and that she hopes for mercy, forgiveness, and the capacity to understand at last what true love is. Whatever false charge she made, she made it in a moment of passion and to his face, (never in cold blood, or behind his back).

Az 52-53 verset felfogásom szerint Aziz feleségének beszéde tölti ki, ennek megfelelően fordítottam. Ebben több kommentátor egyetért, köztük Ibn Kathir. De vannak olyan magyarázók is, akik ezt a szöveget József szájába adják. József kifejezi Aziz iránti hűségét, akinek távollétét sohasem használta ki, hogy feleségével kikezdjen. Véleményem szerint ez a szöveg Aziz feleségétől hangzik el, aki bűnbánatot gyakorol, ezzel illeszkedik az előző vers mondanivalójához. Kifejezi, hogy megértette bűnét, kéri a megbocsájtást, felfogta mi az igazi szerelem. Amikor hamisan vádolta Józsefet, a szenvedély vette el az eszét, nem hideg számításból tette.

[42] Joseph had not yet appeared before the king. The king's order in the same terms in verse 50 above had led to a message from Joseph and the subsequent public proceedings with the ladies. Now that Joseph's innocence, wisdom, truth, and trustworthiness had been Proved, and confirmed by the splendid tribute of the courtier's wife, and Joseph's own manly bearing before the king, the king was much impressed, and took him specially to serve about his own person as his trusty and confidential Wazir. If, as is probable, the 'Aziz had by this time died (for he is never mentioned again) Joseph succeeded to his office, and he is addressed as 'Aziz in verse 78 below. But Joseph got more than his rank and powers, as specially selected to carry out a great emergency policy to meet the very difficult times of depression that were foretold.

54. Mondta a király: „Hozzátok elém! Magam mellé veszem!" Mikor beszélt vele, mondta: „Bizony, ma színünk előtt biztos poszton állsz[42]."

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَآئِنِ الأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

55. (Joseph) said: "Set me over the store-houses of the land: I will indeed guard them, as one that knows (their importance)."

55. Mondta (József): „Tegyél meg engem a Földek tárházai fölé, miket jártassággal megőrzök."

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الأَرْضِ يَتَبَوَّأُ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاء نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَن نَّشَاء وَلاَ نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

56. Thus did We give established power to Joseph in the land, to take possession therein as, when, or where he pleased. We bestow of our Mercy on whom We please, and We suffer not, to be lost, the reward of those who do good[43].

56. Ekképpen alapoztuk meg Józsefet a Földön, amivel azt tett, amit akart. Azt részesítjük kegyelmünkben, akit Mi akarunk, és nem vesztegetjük el a jóravalók bérét[43].

وَلَأَجْرُ الآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ آمَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

57. But verily the reward of the Hereafter is the best, for those who believe, and are constant in righteousness.

57. De a Túlvilág bére jobb azoknak, kik hisznek és őrizkednek.

وَجَاء إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُواْ عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنكِرُونَ ﴿٥٨﴾

József eddig még nem jelent meg a király előtt. Az 50. versben József még csak üzent, aminek következménye volt a király találkozója az asszonyokkal. Fény derült József ártatlanságára, bölcsességére és igazmondására. Az asszonyok megerősítették tisztaságát, ami őt a király előtt magasba emelte. Lenyűgözte a királyt jelleme, ezért vezírré tette meg, ami egy magas bizalmi poszt volt az uralkodó mellett. Talán erre az időre Aziz meghalhatott, mert többet nem kerül elő a neve. József sikeresen látta el feladatát, és ahogy a 78. versben látjuk, neki is kijárt az Aziz titulus. József többet kapott, mint rang és hatalom. Tehetsége egy olyan időszakban mentette meg az embereket az éhínségtől, amikor Egyiptomra természeti csapás sújtott.

[43] What a wonderful example of the working of divine Providence! The boy whom his jealous brothers got rid of by selling him into slavery for a miserable price becomes the most trusted dignitary in a foreign land, chief minister in one of the greatest empires of the world of that day. And this not for himself only, but for his family, and for that noble example of righteousness and strenuous service, which he was to set for all time. According to tradition, Joseph's age was barely 30 at that time! He had almost absolute powers, but as his fidelity was fully proved (12:53) these powers were for service rather than for self.

Csodálatos példája az Isteni Gondoskodásnak! A fiú, akitől testvérei meg akartak szabadulni, alacsony áron eladták rabszolgának, egy idegen föld leghatalmasabb méltósága, főminisztere lesz, a kor egyik leghatalmasabb birodalmában. Ezt mind töretlen jellemével, tisztaságával, bölcsességével érte el. A hagyomány szerint József ekkor 30 éves volt! Majdnem abszolút hatalmat kapott. Hűsége rendíthetetlenségével (12:53) és hatalmával szolgált, nem fordított semmit ezekből saját hasznára.

58. Then came Joseph's brethren: they entered his presence, and he knew them, but they knew him not[44].

58. Eljöttek József testvérei, s elé járultak. Ő felismerte őket, de ők őt nem ismerték fel[44].

وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَخٍ لَّكُم مِّنْ أَبِيكُمْ أَلاَ تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَاْ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ﴿٥٩﴾

59. And when he had furnished them forth with provisions (suitable) for them, he said: "Bring unto me a brother ye have, of the same father as yourselves, (but a different mother): see ye not that I pay out full measure, and that I do provide the best hospitality[45]?

59. Mikor felszerelte őket ellátmányukkal, mondta: „Hozzátok el nekem fivéreteket atyátoktól. Nem látjátok tán, hogy jól feltöltöm a mértéket és a legjobb vendéglátó vagyok[45]?"

---

[44] Years pass; the times of prosperity go by: famine holds the land in its grip; and it extends to neighbouring countries. Joseph's preparations are complete. His reserves are ample to meet the calamity. Not only does Egypt bless him, but neighbouring countries send to Egypt to purchase corn. All are received with hospitality, and corn is sold to them according to judicious measure. Now there has been one sorrow gnawing at Joseph's heart. His poor father Jacob! How he must have wept, as indeed he did, at the loss of his beloved Joseph! And Joseph's little brother Benjamin, born of the same mother as himself; would the other ten brothers, not by the same mother, have any affection for him, or would they treat him, as they treated Joseph? How would the whole family be in these hard times? A sort of answer came when the ten selfish brothers, driven by famine, came from Canaan to buy corn. Joseph, though so great a man, kept the details of the famine department in his own hands, otherwise there might have been waste. But to the public he was a mighty Egyptian administrator, probably in Egyptian dress, and with all the paraphernalia of his rank about him. When his brothers came, he knew them, but they did not know he was Joseph. In their thoughts was probably some menial slave in a remote household, perhaps already starved to death in these hard times!

Évek múlnak, a bőség ideje távolba vész. Éhínség, szárazság köszönt a földekre, így a szomszédos országokra is. József megtette a szükséges intézkedéseket. Raktárait feltöltötte. Nem csak Egyiptomot tudja ellátni, hanem a szomszédos országokat is. Mindenkit szívélyesen fogad. Jutányos áron, mindenkinek bőséggel kimérik adagját. József szíve mégis szomorú. Apjára, Jákobra gondolt. Mennyit könnyezhetett apja, az ő elvesztése miatt! Mi lehet Benjáminnal, testvérével, akit vele közös anya szült! Megbánták-e többi testvérei azt, amit tettek vele? Mi lehet az egész családdal ezekben a nehéz időkben? Ilyen és ehhez hasonló kérdések foglalkoztatták, amikor testvérei, az éhínségtől vezérelve eljöttek Kánaánból, hogy gabonát vegyenek. József, pozíciójánál fogva kezében tartotta az ellátmányok sorsát. Az idegenek szemében, ő egy magas rangú Egyiptomi tisztviselő volt, feltehetőleg Egyiptomi öltözékben, akit saját emberei követtek. Amikor testvérei megjelentek, ő felismerte őket, de azok nem ismerték fel őt. Gondolataikban József rabszolgaként sínylődhetett valahol.

[45] Joseph treated his brothers liberally. Perhaps he condescended to enter into conversation with these strangers, and enquired about their family. Had they left a father behind them? What sort of a person was he? Very aged? Well, of course he could not come. Had they any other brothers? Doubtless the ten brothers said nothing about their lost Joseph, or told some lie about him. But perhaps their host's kindly insistence brought Benjamin into the conversation. How old was he? Why had they not brought him? Would they bring him next time? Indeed they must, or they would get no more corn, and he-the great Egyptian Wazir-would not even see them.

József liberálisan kezelte testvéreit. Talán furcsának tűnhetett, hogy leereszkedett ezekhez az idegenekhez és családjukról faggatózott. Hátrahagyták-e apjukat? Milyen ember ő? Nagyon öreg? Biztosan, ezért nem tudott eljönni. Van-e még testvérük? A tíz testvér nem szólt Józsefről, vagy ha szóltak, nem az igazat mondták. Vendéglátójuk szóba hozta a legfiatalabb testvért. Miért nem hozták magukkal? Mennyi idős? Legközelebb őt is hozniuk kell, mert ha ezt nem teszik, nem kapnak több ellátmányt és ő, a nagyvezír nem akarja látni őket többé
.

فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلاَ كَيْلَ لَكُمْ عِندِي وَلاَ تَقْرَبُونِ ﴿٦٠﴾

60. "Now if ye bring him not to me, ye shall have no measure (of corn) from me, nor shall ye (even) come near me."

60. "Ha nem hozzátok el őt, akkor nem jár nektek tőlem adag és ne közeledjetek felém."

قَالُواْ سَنُرَاوِدُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

61. They said: "We shall certainly seek to get our wish about him from his father: Indeed we shall do it[46]."

61. Mondták: „El próbáljuk nyerni őt atyjától és mi ezt megtesszük[46]!"

وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُواْ بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انقَلَبُواْ إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

62. And (Joseph) told his servants to put their stock-in-trade (with which they had bartered) into their saddle-bags, so they should know it only when they returned to their people, in order that they might come back[47].

62. Mondta (József) a szolgájának: „Tegyétek portékáikat nyeregtáskáikba, hogy csak akkor vegyék észre azokat, amikor visszatértek családjaikhoz, talán így visszajönnek[47]."

فَلَمَّا رَجِعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُواْ يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانَا نَكْتَلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٣﴾

---

[46] The brothers said: "Certainly, we shall try to beg him of our father, and bring him away with us; we shall certainly comply with your desire." In reality they probably loved Benjamin no more than they loved Joseph. But they must get food when the present supply was exhausted, and they must humour the great Egyptian Wazir. Note that they do not call Jacob "our father" but "his father"; how little they loved their aged father, whom they identified with Joseph and Benjamin! Their trial and their instruction in their duties is now being undertaken by Joseph.

A testvérek mondták: „Természetesen, elkérjük őt atyjától és legközelebb elhozzuk. Teljesítjük kívánságodat." Valójában nem szerették Benjámint jobban, mint Józsefet. Élelemre volt szükségük, saját ellátmányuk kimerült, kénytelenek a nagy Egyiptomi Vezír kedvében járni. Figyeljük meg, hogy Benjámint nem „mi atyánktól", hanem harmadik személyben „ő atyjától" kérik el, ennyire kevés szeretetet éreztek Jákob iránt, akit azonosítottak Benjáminnal és Józseffel. Kötelezettségüket József kijelölte!

[47] Bidha'at: stock in trade; capital with which business is carried on; money-when it is used as capital for trade. It is better here to suppose that they were bartering goods for grain. 12:19.
It was most important for Joseph's plan that they should come back. If they came back at all, they could not come without Benjamin after what he had told them. As an additional incentive to their coming back, he returns the price of the grain in such a way that they should find it in their saddle-bags when they reach home.

Bidha'at: itt portékának fordítottam, de csereárut jelen. Tőkeként viselkedett, ha nem volt pénz. Feltehetőleg valamilyen árut hoztak, hogy azt lebarterezzék gabonára. 12:19.
József számára az volt a fontos, hogy visszajöjjenek. Ha visszajönnek, most már biztos, hogy Benjámint is hozzák, ahogy meghagyta nekik. További ösztönzés visszatérésükre az, hogy visszaadta a gabona árát, a fizetésre hozott portékáikat elrejtette nyeregtáskáikba, így ha hazamennek meg fogják azokat találni.

63. Now when they returned to their father, they said: "O our father! No more measure of grain shall we get (unless we take our brother): So send our brother with us, that we may get our measure; and we will indeed take every care of him[48]."

63. Mikor visszatértek atyjukhoz, mondták: „Ó atyánk! Meg fogják tagadni tőlünk az adagot. Küldd el velünk fivérünket, hogy kimérjék nekünk (az adagot) és mi vigyázni fogunk rá[48].”

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلاَّ كَمَا أَمِنتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَاللّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾

64. He said: "Shall I trust you with him with any result other than when I trusted you with his brother aforetime? But Allah is the best to take care (of him), and He is the Most Merciful of those who show mercy[49]!"

64. Mondta: „Úgy bízzam-e őt rátok, ahogy fivérét bíztam rátok azelőtt? Allah a Legjobb Megőrző és Ő a kegyelmet osztók Legkegyelmesebbje[49]!”

وَلَمَّا فَتَحُواْ مَتَاعَهُمْ وَجَدُواْ بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُواْ يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾

65. Then when they opened their baggage, they found their stock-in-trade had been returned to them. They said: "O our father! What (more) can we desire? this our stock-in-trade has been returned to us: so we shall get (more) food for our family; We shall take care of our brother; and add (at the same time) a full camel's load (of grain to our provisions). This is but a small quantity[50].

---

[48] On their return they no doubt told Jacob all that had transpired. But to beg Benjamin of him was no easy matter, as Jacob did not trust them and had no cause to trust them after their treatment of Joseph, So they use the argument of urgent necessity for all it is worth.

Visszatérésük után beszámoltak Jákobnak a velük történtekről. Nem volt könnyű elkérni Benjámint, mivel Jákob nem bízott bennük és nem is volt oka a bizalomra azok után, amit Józseffel tettek. Ezért ők a vészhelyzetet használták érvként.

[49] I construe Jacob's answer to be a flat refusal to let Benjamin go with them. It would be like the former occasion when he trusted Joseph with them and they lost him. Did they talk of taking care of him? The only protection that he trusted was that of Allah. He at least showed mercy to old and young alike. Did man show such mercy?

Jákob válasza elutasítás. Nem engedi Benjamint velük menni. Megismétlődne ugyanaz, ami Józseffel, amikor rájuk bízta őt, és ők elvesztették. Hogy vigyázzanak rá akkor? Egyedül Allah védelmében bízhatott. Ő fiatalt és öreget egyaránt kegyelemben részesít. Tud ember ilyen kegyelmet adni?

[50] The ten brothers did not take their father's refusal as final. They opened their saddle-bags, and found that the price they had paid for their provisions had been returned to them. They had got the grain free! What more could they desire? The spell which Joseph had woven now worked. If they only went back, this kind Wazir would give more grain if they pleased him. And the only way to please him was to take back their younger brother with them. It would cost them nothing. Judging by past experience they would get a whole camel's load of grain now. And so they stated their case to the aged father.

A tíz fivér nem tekintette véglegesnek Jákob elutasítását. A nyeregtáskákat kinyitva, megtalálták portékáikat, miket fizetésre szántak. Látták, hogy visszaadták azokat nekik. A gabonát ingyen kapták! Mi többet

65. Mikor kinyitották csomagjaikat megtalálták portékáikat, miket visszakaptak. Mondták: „Ó atyánk! Mi (többet) kívánhatunk? Ezek itt portékáink, miket visszakaptunk, hogy ellássuk családjainkat. Vigyázunk fivérünkre és egy málhástevényivel növeljük az adagot. Ez az adag könnyen jön[50].”

قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلاَّ أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

66. (Jacob) said: "Never will I send him with you until ye swear a solemn oath to me, in Allah's name, that ye will be sure to bring him back to me unless ye are yourselves hemmed in (and made powerless). And when they had sworn their solemn oath, he said: "Over all that we say, be Allah the witness and guardian![51]"

66. Mondta (Jákob): „Soha nem küldöm veletek fivéreteket, míg meg nem esküsztök Allahra, hogy visszahozzátok őt, hacsak nem vagytok akadályoztatva. Mikor megesküdtek, mondta: „Allah legyen Őrizője annak, mint mondunk[51].”

وَقَالَ يَا بَنِيَّ لاَ تَدْخُلُواْ مِن بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُواْ مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنكُم مِّنَ اللهِ مِن شَيْءٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾

67. Further he said: "O my sons! enter not all by one gate: enter ye by different gates. Not that I can profit you aught against Allah (with my advice): None can command except Allah. On Him do I put my trust: and let all that trust put their trust on Him[52]."

---

kívánhatnának? József elképzelése működött. Ha visszamennek, ez a jólelkű Vezír még több gabonát fog adni, csak kedvében kell járni és el kell vinni Benjámint is. Ez részükről semmibe sem kerül! Ha így lesz, akkor még egy tevényi rakománnyal megtoldva jöhetnek vissza. Már így érveltek apjukkal.

[51] The appeal to the family's needs in the time of famine at length made Jacob relent, but he exacted a solemn promise from the brothers, under the most religious sanctions, that they would bring Benjamin back to him, unless they were themselves prevented "by an act of God," so that they became really powerless. To that promise Jacob called Allah to witness.

A család szükségleteire való hivatkozás, az éhínség kellős közepén hatott. De Jákob a legszigorúbb esküt kényszerítette ki fiaiból, hogy Benjámint visszahozzák, feltéve, ha nem „Allah által bekövetkezett” dolog akadályozza meg őket ebben, amivel szemben teljesen tehetetlenek. Jákob, Allahot hívta Tanúnak esküjükre.

[52] The Commentators refer to a Jewish or Eastern custom or superstition which forbade members of a numerous family to go together in a mass for fear of "the evil eye". But apart from East or West, or custom or superstition, it would be ridiculous for any large family of ten or eleven to parade together in a procession among strangers. But there was even a better reason in this particular case, which made Jacob's advice sound, and Jacob was, as stated in the next verse, a man of knowledge and experience. Here were eleven strangers dressed alike, in a dress not of the country, talking a strange language, coming in a time of stress, on an errand for which they had no credentials. Would they not attract undue attention and suspicion if they went together? Would they not be taken for spies? - or for men bent on some mischief, theft, or organized crime? Such a suspicion is referred to in verse 73 below. By entering separately they would attract little attention. Jacob very wisely tells them to take all human precautions. But like a Prophet of Allah he warns them that human precautions would be no good if they neglect or run counter to far weightier matters-Allah's Will and Law. Above all, they must try to understand and obey this, and their trust should be on Allah rather than on human usages, institutions, or precautions, however, good and reasonable these might be.

A szövegmagyarázók egy régi Zsidó, vagy keleti szokásra, babonára utalnak, ami megtiltja, hogy egy nagyszámú család együtt menjen valahová, nehogy az „ördög szeme” rájuk vetődjön. Akár tradíció, vagy

67. Mondta: „Ó fiaim! Ne egy kapun menjetek be, hanem térjetek be különböző kapukon. Allahhal szemben semmi nem használ nektek. Az Ítélet csak Allahé. Rá hagyatkoztam és Rá hagyatkoznak azok, kik Benne bíznak[52].

وَلَمَّا دَخَلُواْ مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ يُغْنِي عَنْهُم مِّنَ اللّهِ مِن شَيْءٍ إِلاَّ حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

68. And when they entered in the manner their father had enjoined, it did not profit them in the least against (the plan of) Allah. It was but a necessity of Jacob's soul, which he discharged. For he was, by our instruction, full of knowledge (and experience): but most men know not[53].

68. Mikor bementek, ahogy apjuk parancsolta nekik, nem használt nekik Allahhal szemben semmi. Ez nem volt más, mint Jákob lelke szerinti szükség, mit elrendelt. Mert ő birtokában volt a tudásnak, mit Mi megtanítottunk neki, de a legtöbb ember nem tud[53].

وَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَى يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَاْ أَخُوكَ فَلاَ تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

69. Now when they came into Joseph's presence, he received his (full) brother to stay with him. He said (to him): "Behold! I am thy (own) brother; so grieve not at aught of their doings[54]."

---

babona, nevetséges, ha egy tíz, tizenegy főből álló nagycsalád együtt parádézik az idegenek között. Volt azonban ennél nyomósabb ok is, ami miatt Jákob tanácsát érdemes volt megfogadni és a következő versben erre találunk utalást. Jákob bölcs és tapasztalt ember volt. Megjelenik tizenegy idegen, egyforma öltözékben, ami nem az ország viselete, más nyelvet beszélnek, ínséges időben jönnek és nincs náluk őket hitelesítő okmány, sem olyan személy, aki őket hitelesítené. Nem vonják-e magukra fölöslegesen a figyelmet, ha együtt vannak? Nem kémek ők? Vagy nem olyanok-e, akik bűnözni jöttek? A 73. versben ez a gyanú kap hangot. Ha külön mennek oda, nem keltik fel az emberek figyelmét. De Allah Prófétájaként intette őket, hogy az emberi elővigyázatosság mit sem ér, ha fittyet hánynak Allah Akaratára és Törvényére. Mindenek fölött ennek engedelmeskedjenek. Ember és emberi intézmények helyett Allahba helyezzék bizalmukat.

[53] Though they scrupulously observed their father's injunctions to the letter, their hearts were not yet pure, and they got into trouble, as the later story will show. They had the hardihood to cast aspersions on Joseph, not knowing that they were in Joseph's power. And Joseph took a noble revenge by planning a reunion of the whole family and shaming the ten brothers into repentance. He was the instrument for the fulfilment of Allah's Plan.

Apjuk lelkiismeretes útra bocsájtását és rendelkezéseit a testvérek felületesen kezelték, mert szívük még nem tisztult meg. Ez majd bajt hoz rájuk, ahogy a későbbiekben látni fogjuk. Nem tudták, hogy József hatalmában vannak. József nemes elégtételt vett, végül újraegyesítette a családot, megbánásra késztetve tíz fivérét. Ő volt Allah kezében az eszköz, hogy Terve megvalósuljon.

[54] The ten brothers, with Benjamin, arrived in Egypt, and waited on the great Wazir. Joseph again received them hospitably, even more so than before, as they had complied with his request to bring Benjamin. No doubt many shrewd and probing questions were asked by Joseph, and no doubt it was clear that Benjamin was one apart from the other ten. After the feast the question of lodgings arose. They were to be accommodated two

69. Mikor betértek Józsefhez, ő magához vonta fivérét (Benjámint), mondta: „Én a fivéred vagyok, és ne keseregj azon, mit tettek[54].”

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾

70. At length when he had furnished them forth with provisions (suitable) for them, he put the drinking cup into his brother's saddle-bag. Then shouted out a crier: "O ye (in) the caravan! behold! ye are thieves, without doubt[55]!"

70. Mikor előkészítette málhájukat, az ivókupát fivére (Benjámin) nyeregtáskájába tette, majd kiáltott a kikiáltó: „Ó, ti tevehajcsárok! Bizony, ti tolvajok vagytok[55]!”

قَالُواْ وَأَقْبَلُواْ عَلَيْهِم مَّاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾

71. They said, turning towards them: "What is it that ye miss?"

71. Mondták és feléjük fordultak: „Mit kerestek?”

قَالُواْ نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَن جَاء بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَاْ بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾

72. They said: "We miss the great beaker of the king; for him who produces it, is (the reward of) a camel load; I will be bound by it."

72. Mondták: „Nem találjuk a király serlegét. Aki elhozza, annak egy tevényi málha jár, ezért én (József) kezeskedem.”

قَالُواْ تَاللّهِ لَقَدْ عَلِمْتُم مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾

---

by two. Again Benjamin was the odd one. What more natural than that the Wazir should take him to himself He thus got a chance of privacy with him. He disclosed his identity to him, charging him to keep it a secret, and to take no notice of any strange doings that might occur.

A tíz fivér Egyiptomba érkezett és a Nagy Vezírnél várakoztak. József szívélyesen fogadta őket. Előadták, hogy teljesítették a kérést, elhozták Benjamint. Rengeteg kérdés hangzott el József részéről, aki tisztán akarta látni, valóban öccsét hozták-e el, de bebizonyosodott, hogy ő az. A fogadtatás után elhelyezkedtek. Kettesével kaptak szállást, de Benjámin egymaga maradt. Őt József magához vitte, így volt alkalma intim beszélgetésre. Felfedte kilétét, de kérte, maradjon ez titokban a testvérek előtt, ne mutassa ki, hogy tudja ki a Nagy Vezír, bármi is történik.

[55] Joseph's plan was to play a practical joke on them, which would achieve two objects. - Immediately it would put them into some consternation, but nothing comparable to what he had suffered at their hands. When the plan was unraveled, it would make them thoroughly ashamed of themselves, and dramatically bring home their guilt to them. - Secondly, it would give him an excuse to detain Benjamin and bring their aged father into Egypt. He contrived that a valuable drinking cup should be concealed in Benjamin's saddle-bag. When it was found after an ostentatious search, he would detain the supposed culprit, and attain his object, as the story relates further on.

József meg akarta tréfálni testvéreit, amivel két célt ér el. 1. Megrázkódtatás érje őket, de ne abban a formában, amit ő élt át árulásuk miatt. Rá akarta döbbenteni őket tettükre, fel akarta kelteni szégyenérzetüket és bűntudatukat. 2. Kifogást akart találni, ami miatt Benjámint magánál tarthatja és koros atyját Egyiptomba hozathatja. Eltervezte, hogy egy értékes ivókupát elrejt Benjámin nyeregtáskájába. Egy alapos keresgélés után megtalálják az ivókupát és eléri célját, ahogy az a továbbiakban folytatódik.

73. (The brothers) said: "By Allah. well ye know that we came not to make mischief in the land, and we are no thieves[56]!"

73. Mondták (a testvérek): „Allahra! Nem rontani jöttünk erre a Földre és nem vagyunk tolvajok[56]!”

قَالُواْ فَمَا جَزَآؤُهُ إِن كُنتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾

74. (The Egyptians) said: "What then shall be the penalty of this, if ye are (proved) to have lied[57]?"

74. Mondták (az Egyiptomiak): „Mi büntetése ennek, ha bizony hazugok vagytok[57]?”

قَالُواْ جَزَآؤُهُ مَن وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

75. They said: "The penalty should be that he in whose saddle-bag it is found, should be held (as bondman) to atone for the (crime). Thus it is we punish the wrong- doers[58]!"

75. Mondták: „Büntetése annak, kinek nyeregtáskájában megtalálják, hát legyen ő maga a büntetés. Ekképpen adunk viszonzást a bűnösöknek[58].”

---

[56] As strangers in a strange land, they were liable to be suspected as spies or men who meditated some unlawful design, or some crime, such as theft, which would be common in a season of scarcity. The brothers protested against the absurdity of such a suspicion after they had been entertained so royally by the Wazir.

Idegenként idegen földön, gyanús lehet mindenki. Különösen, ha természeti csapás sújt, és az emberek szenvednek, sokan rákényszerülnek a lopásra, bűnözésre. Nem furcsa tehát a vád, de a testvérek tiltakoztak, kikérték maguknak, különösen azok után, hogy ők a Vezír vendégszeretetét élvezték.

[57] "That might be all very well," said the Egyptians, "but what if it is found by a search that you have in fact abused the Wazir's hospitality by stealing a valuable cup?"

Rendben, mondták az Egyiptomiak, de mi van akkor, ha visszaéltetek a Vezír vendégszeretetével és elloptátok értékes ivókupáját?

[58] We must try to picture to ourselves the mentality of the ten. They understood each other perfectly, in their sins as well as in other things. For themselves, the search held out no fears. Besides they had had no opportunity of stealing. But what of that young fellow Benjamin? They were ready to believe anything against him, the more so as the Wazir's partiality for him had lent a keen edge to their jealousy. Judging by their own standards, they would not be surprised if he had stolen, seeing that he had had such opportunities-sitting at the High Table and staying with the Wazir. This was their family custom. It was of course long anterior to the Mosaic Law, which laid down full restitution for theft, and if the culprit had nothing, he was to be sold for his theft (Exod. 22:5). But here the crime was more than theft. It was theft, lying, and the grossest abuse of confidence and hospitality. While the ten felt a secret satisfaction in suggesting the penalty, they were unconsciously carrying out Joseph's plan. Thus the vilest motives often help in carrying out the most beneficent plans.

A tíz fivér helyébe kell képzelnünk magunkat. Értették egymást jól, ismerték egymás bűneit és erényeit. Számukra a serleg utáni kutatás nem jelentett kockázatot, hiszen nem volt alkalmuk lopni. De mi van Benjáminnal? Vele kapcsolatban készek volta elhinni a vádat, mert a Vezír magához vette, nála lakott, másrészt pedig irigyek voltak rá és legbelül még örültek is, ha Benjáminnal történik valami. Saját magukból indultak ki és ez alapján nem csodálkoztak, ha lopott volna.
A Mózesi törvények az okozott kárért teljes kárpótlást írtak elő. Ha a tettes nem tudta kifizetni a kárt, őt magát adták el. (Exodus, 22:5). A bűntény több volt lopásnál. Lopás, hazugság, és ami ezt is felülmúlja, vendégszeretettel való visszaélés. Míg ők tízen belül elégedettek voltak az ítélettel, öntudatlanul is József tervének kivitelezőivé váltak. Előfordul, hogy a leghitványabb motiváció, a legnemesebb tervet valósítja meg.

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاء أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِن وِعَاء أَخِيهِ كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلاَّ أَن يَشَاء اللّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّن نَّشَاء وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

76. So he began (the search) with their baggage, before (he came to) the baggage of his brother: at length he brought it out of his brother's baggage. Thus did We plan for Joseph. He could not take his brother by the law of the king except that Allah willed it (so). We raise to degrees (of wisdom) whom We please: but over all endued with knowledge is one, the All-Knowing[59].

76. Hozzálátott poggyászukhoz, fivére poggyásza előtt, majd elővette azt fivére poggyászából. Ekképpen szőttünk tervet Józsefnek. Nem tudta volna a király törvénye szerint magához venni fivérét, ha Allah nem így akarta volna. Mi fokozatokkal emeljük azt, kit mi akarunk, Minden tudós felett áll a Mindenek Tudója[59].

قَالُواْ إِن يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِن قَبْلُ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا وَاللّهُ أَعْلَمْ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

77. They said: "If he steals, there was a brother of his who did steal before (him)." But these things did Joseph keep locked in his heart, revealing not the secrets to them. He (simply) said (to himself): "Ye are the worse situated; and Allah knoweth best the truth of what ye assert[60]!"

77. Mondták: „Ha lop, hát volt egy bátyja előtte, az is lopott." Magában rejtette ezt József, nem fedte fel azt nekik. Mondta: „Rossz úton jártok! Allah a Legjobb Tudója annak, mit kijelentetek[60]."

قَالُواْ يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

[59]Joseph was a Prophet of Allah, but he could not have carried out his plan or taken the first step, of detaining his brother, except with the will and permission of Allah, Whose Plan is universal and for all His creatures.

József Allah Prófétája volt. Nem tehette volna meg a terve megvalósításához vezető első lépést sem Allah engedélye nélkül, Akinek Terve Univerzális, és minden más terv felett áll.

[60] The hatred of the Ten for Joseph and Benjamin comes out again. They are not only ready to believe evil of Benjamin, but they carry their thoughts back to Joseph and call him a thief as well. They had injured Joseph; and by a false charge of this kind they salve their conscience. Little did they suspect that Joseph was before them under another guise, and their falsehood and treachery, would soon be exposed.

A tíz fivér gyűlölete jön elő újból, amit József és Benjámin iránt éreznek. Nem csak elhiszik, hogy Benjámin bűnös, de vádolják is, és Józsefet is említik, mint tolvajt. Mélyen megsértették Józsefet a hamis váddal, egyben tanúbizonyságát adták lelkiismeretlenségüknek. Nem sejtették, hogy József előtt állnak és árulásuk, bűneik nemsokára lelepleződnek

78. They said: "O exalted one! Behold! he has a father, aged and venerable, (who will grieve for him); so take one of us in his place; for we see that thou art (gracious) in doing good[61]."

78. Mondták: „Ó Aziz! Az ő atyja aggastyán, végy helyébe egy másikat közülünk. Mi jóravalónak látunk[61].”

قَالَ مَعَاذَ اللهِ أَن نَّأْخُذَ إِلاَّ مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِندَهُ إِنَّآ إِذًا لَّظَالِمُونَ ﴿٧٩﴾

79. He said: "(Allah) forbid that we take other than him with whom we found our property: indeed (if we did so), we should be acting wrongfully.

79. Mondta: „Allah óvjon, hogy ne azt büntessük, kinél megtaláltuk tulajdonunkat. Mert különben, bűnösök lennénk.”

فَلَمَّا اسْتَيْأَسُواْ مِنْهُ خَلَصُواْ نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُواْ أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُم مَّوْثِقًا مِّنَ اللهِ وَمِن قَبْلُ مَا فَرَّطتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الأَرْضَ حَتَّىَ يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾

80. Now when they saw no hope of his (yielding), they held a conference in private. The leader among them said: "Know ye not that your father did take an oath from you in Allah's name, and how, before this, ye did fail in your duty with Joseph? Therefore will I not leave this land until my father permits me, or Allah commands me; and He is the best to command[62].

---

[61] I have translated the title of 'Aziz here as "the exalted one" when addressed to Joseph in order not to cause confusion with the other man, the 'Aziz the Courtier, who had bought Joseph on arrival in Egypt. See 12:30 above.

A magyar szövegben azzal a fenntartással hagytam meg az Aziz kifejezést, hogy az olvasó nem keveri össze a korábbiakban szereplő Azizzal. Ugyanis Aziz egy megszólítás, ami magas rangú Egyiptomiaknak járt, kb. Fenség (12:30). Most Józsefet kell alatta érteni.

[62] Kabir may mean the eldest. But in 12:78 above, Kabir is distinguished from Sheikh, and I have translated the one as "venerable" and the other as "aged". In 20:71 Kabir obviously means "leader" or "chief", and has no reference to age. I therefore translate here by the word "leader", that brother among them who took the most active part in these transactions. His name is not given in the Quran. The eldest brother was Reuben. But according to the biblical story the brother who had taken the most active part in this transaction was Judah, one of the elder brothers, being the fourth son, after Reuben, Simeon, and Levi, and of the same mother as these. It was Judah who stood surety to Jacob for Benjamin (Gen. 43:9). It is therefore natural that Judah should, as here, offer to stay behind.
The pledge he had given was to his father, and in Allah's name. Therefore he was bound both to his father, and to Allah. He must await his father's orders and remain here as pledged, unless Allah opened out some other way. For example the Egyptian Wazir might relent; if so, he could go back with Benjamin to his father, and his pledge would be satisfied.

Kabir azt jelenti, legidősebb. A 12:78-ban sheikh aggastyánt, öreget, vént jelent, ha korra értjük. A Kabirt itt mégis legnagyobbnak fordítottam, mert pl. a 20:71-ben vezető, főnök értelmet is nyer a szó, így nincs szükségszerűen összefüggés a korral. A „legnagyobb” tehát itt a legaktívabb testvér, aki ebben az esetben Júda volt. A Korán nem említi nevét, de a Bibliában találunk erre hivatkozást. A legidősebb testvér Reubén volt, őt követte Simeon, Lévi és Júda, ugyanattól az anyától. Júda játszott aktív szerepet akkor is, amikor Benjámint el kellet kérni Jakabtól (Genezis 43:9). Feltehetően itt is ő tanácsolta, hogy gondolkodjanak, beszéljék meg.

80. Mikor reményüket vesztették felőle, értekeztek maguk közt. A legnagyobb közülük így szólt: „Nem tudjátok-e, hogy atyátok Allahra megesketett titeket azelőtt és miként buktatok el József dolgában? Nem hagyom el ezt a Földet addig, míg atyám azt nem engedi, vagy Allah nem parancsolja azt. Ő a Bírák Legjobbika[62.]

ارْجِعُواْ إِلَى أَبِيكُمْ فَقُولُواْ يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلاَّ بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾

81. "Turn ye back to your father, and say, 'O our father! behold! thy son committed theft! we bear witness only to what we know, and we could not well guard against the unseen[63]!

81. „Térjetek vissza atyátokhoz és mondjátok: „Ó atyánk! Fiad lopott! Nem teszünk másra vallomást, csak arra, mit tudunk és a Láthatatlannal szemben védtelenek voltunk[63]!”

وَاسْأَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيْرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾

82. "'Ask at the town where we have been and the caravan in which we returned, and (you will find) we are indeed telling the truth[64].'"

82. „Kérdezd a települést, ahol voltunk, a karaván mivel visszatértünk, hogy igazat szólunk[64].”

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللّهُ أَن يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾

83. Jacob said: "Nay, but ye have yourselves contrived a story (good enough) for you. So patience is most fitting (for me). Maybe Allah will bring them (back) all to me (in the end). For He is indeed full of knowledge and wisdom[65]."

Allah nevében esküt tettek apjuknak. Így Allah és apjuk felé is kötelezettséget vállaltak. Addig kell maradniuk, míg nem tejesül az, amire felesküdtek, vagy Allah valamilyen más utat nem nyit számukra. Pl. a Vezír megbocsájtása, stb. Csak Benjáminnal együtt térhetnek vissza esküjük szerint.

[63] 'He stole in secret and without our knowledge. How could we in the circumstances prevent it? This may have been a good statement for the other nine brothers, but Judah was himself personally and specially pledged.

A megbeszélés Júda és a többi kilenc testvér között zajlik. Ez itt a kilenc válasza Júdának, az előbbi felvetésére. „Benjámin anélkül lopott, hogy tudtunk volna róla. Hogy tudtuk volna őt így megmenteni?”

[64] To vouch for the truth of the story, the nine brothers are asked by Judah to appeal to their father to enquire at the place where they stayed and the caravan with which they came, and he would find that the facts were as they stated them. The nine brothers came back and told their father as they had been instructed by Judah.

A történet igazolására Júda arra kéri kilenc tervérét, hogy hivatkozzanak a helyre, ahol voltak és a kararánra, mellyel utaztak, mert itt mindenki hitelesíteni fogja állításukat. A kilenc testvér visszatért és annak megfelelően adták elő a történetet Jákobnak, ahogy Júdával megbeszélték.

[65] Jacob was absolutely stunned by the story. He knew his darling little Benjamin too well to believe that he had committed theft. He flatly refused to believe it, and called it a cock-and-bull story, which indeed it was, though not in the sense in which he reproached the nine brothers. With the eye of faith he saw clearly the innocence of Benjamin, though he did not see every detail of what had happened. With the eye of faith he clung to even a

83. Mondta (Jákob): „Kiötlöttetek magatoknak valamit. De a türelem szép. Meglehet, hogy Allah elhozza nekem mindkettőt. Mert bizony Ő a Mindentudó, a Bölcs[65].”

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسَفَى عَلَى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ

﴿٨٤﴾

84. And he turned away from them, and said: "How great is my grief for Joseph!" And his eyes became white with sorrow, and he fell into silent melancholy[66].

84. Elfordult tőlük és mondta: „Mily hatalmas a bánatom Józsefért!” Kifehéredtek szemei a keserűségtől és búskomor lett[66].

قَالُواْ تَاللهِ تَفْتَأُ تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾

85. They said: "By Allah. (never) wilt thou cease to remember Joseph until thou reach the last extremity of illness, or until thou die[67]!"

85. Mondták: „Allahra! Nem szűnsz meg Józsefre emlékezni, míg meg nem rokkansz, vagy bele nem pusztulsz[67].”

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

86. He said: "I only complain of my distraction and anguish to Allah, and I know from Allah that which ye know not...

86. Mondta: „Allahnak panaszolom el aggodalmamat és bánatomat. Én tudom Allahtól azt, amit ti nem tudtok.”

---

larger hope. Perhaps all three of his lost sons would come back, -Joseph, Benjamin, and Judah. His faith in Allah was unswerving, although alas! The present facts altogether unnerved him.

Jákobot leverte az eset. Jól ismerte Benjámint és nehezen feltételezte róla, hogy lopott. Arra gondol, hogy a kilenc visszatért testvér egy újabb lehetetlen sztorival állt elő. Hitben való látásával érzékelte Benjámin ártatlanságát még akkor is, ha nem volt tisztában a tényekkel. A hitben elmélyedt látás távolabbra is elért. Most már három elvesztett fiát, Józsefet, Benjámint és Júdát is reménnyel teli várta vissza. Allahba vetett hite adott erre választ, bár a tények elbátortalanították.

[66] But his grief was too deep for tears. His eyes lost their colour, and became a dull white. The light became a mere blur, a white glimmer. Darkness seemed to cover everything. So it was in the outside world. So was it in his mind. His grief was unshared, unexpressed, and uncomplaining.

Bánata túl mély volt ahhoz, hogy könnyeket fakasszon. Szemei elvesztették színüket és kifehéredtek. Köd borult látására. Mindent sötétség borított be számára a külvilágban és saját gondolataiban. Bánatát senkivel nem tudta megosztani, magába zárta.

[67]A speech full of jealousy, taunting malice, and lack of understanding, one that would have driven mad any one less endowed with patience and wisdom than was Jacob, the Prophet of Allah. It shows that the sons were still unregenerate, though the time of their repentance and reclamation was drawing nigh. The cruel heartlessness of their words is particularly out of place, as Jacob bore his sorrow in silence and complained to no mortal, but poured out his distraction and grief only to Allah, as stated in the next verse.

Irigység dől a szavakból, melyekből maró gúny is kicsendül. Nem értik Jákobot, aki egész életében a türelmet, állhatatosságot és jámborságot testesítette meg Allah Prófétájaként. A fiúk szemtelenül szálltak vele szembe, nem tudva, hogy megbánásuk ideje hamar eljön. Durva és szívtelen szavaiknak nincs helye. Jákob szomorúsága csak Allahnál talált meghallgatásra. Erről szól a következő vers.

يَا بَنِيَّ اذْهَبُواْ فَتَحَسَّسُواْ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلاَ تَيْأَسُواْ مِن رَّوْحِ اللّهِ إِنَّهُ لاَ يَيْأَسُ مِن رَّوْحِ اللّهِ إِلاَّ الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾

87. "O my sons! go ye and enquire about Joseph and his brother, and never give up hope of Allah's Soothing Mercy: truly no one despairs of Allah's Soothing Mercy, except those who have no faith[68]."

87. „Ó fiaim! Menjetek, tudakozódjatok József és fivére felől. Ne adjátok fel hiteteket Allah Irgalmában. Mert bizony, nem adja fel hitét más Allah Irgalmában, csak a hitetlenek népe[68].”

فَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَيْهِ قَالُواْ يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَآ إِنَّ اللّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

88. Then, when they came (back) into (Joseph's) presence they said: "O exalted one! distress has seized us and our family: we have (now) brought but scanty capital: so pay us full measure, (we pray thee), and treat it as charity to us: for Allah doth reward the charitable[69]."

88. Mikor (József) elé járultak, mondták: „Ó Aziz! Ártás ért minket és családunkat. Szegényes portékával jöttünk, de töltsd meg jól a mértéket nekünk, légy nagylelkű felénk: Mert bizony, Allah viszonozást ad a nagylelkűeknek[69].”

---

[68] The word is rauh, not ruh as some translators have mistakenly construed it. Rauh includes the idea of a Mercy that stills or calms our distracted state, and is particularly appropriate here in the mouth of Jacob. Jacob ignores and forgives the sting and malice in the speech of his sons, and like a true Prophet of Allah, still wishes them well, gives them sound advice, and sends them on an errand which is to open their eyes to the wonderful ways of Providence as much as it will bring consolation to his own distressed soul. He asks them to go again in search of Joseph and Benjamin. Perhaps by now he had an idea that they might be together in Egypt. In any case their stock of grain is again low, and they must seek its replenishment in Egypt.

A szövegben szereplő Rauh szó nem ugyanaz, mint a Ruh, ami lelket jelent. Rauh Allah nagyfokú Irgalmát fejezi ki, ami az elveszettnek hitt esetekben tör elő és ad belső megnyugvást. Jákob esete is ilyen volt. Jákob nem vesz tudomást többé a sértő szavakról. Allah Prófétájaként viselkedik. Megbocsájt, és szép szavakat intéz hozzájuk. Felnyitja szemüket és láttatja velük Allah hatalmas gondoskodását. Visszaküldi őket Egyiptomba József és Benjámin felkutatására. Egyben új élelmiszeradagra is szükség van, mert a régi már fogytán van.

[69] The nine brothers come back to Egypt according to their father's direction. Their first care is to see the Wazir. They must tell him of all their father's distress and excite his pity, if perchance he might release Benjamin. They would describe the father's special mental distress as well as the distress which was the common lot of all in famine time. They had spent a great part of their capital and stock-intrade. They would appeal to his charity. It might please so great a man, the absolute governor of a wealthy state. And they did so. Perhaps they mentioned their father's touching faith, and that brought Joseph out of his shell, as in the next verse.

Atyjuk elrendelése szerint a kilenc testvér visszament Egyiptomba. Mindenek előtt a Vezírhez mentek. Előadták atyjuk mély bánatát, hátha elérik ezzel Benjámin elengedését. Beszámoltak apjuk mentális állapotáról, levertségéről, amit fia elvesztésén túl az éhínség is fokozott. Sok időt töltöttek kereskedelemmel, árucserével. Tudták miként fogalmazzanak. A Vezír jóságára hivatkoztak, aki egy gazdag ország vezetője. Talán beszéltek atyjuk mély hitéről is, ami miatt József előjött az ismeretlenből és leleplezte magát.

قَالَ هَلْ عَلِمْتُم مَّا فَعَلْتُم بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

89. He said: "Know ye how ye dealt with Joseph and his brother, not knowing (what ye were doing)[70]?"

89. Mondta: „Tudjátok-e mit tettetek Józseffel és testvérével, majd erről ti tudomást sem vettetek[70]?"

قَالُواْ أَإِنَّكَ لَأَنتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَاْ يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَن يَتَّقِ وَيِصْبِرْ فَإِنَّ اللّهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

90. They said: "Art thou indeed Joseph?" He said, "I am Joseph, and this is my brother: Allah has indeed been gracious to us (all): behold, he that is righteous and patient,- never will Allah suffer the reward to be lost, of those who do right[71]."

90. Mondták: „Te vagy valóban József?" Mondta: „József vagyok és ez itt a testvérem. Allah kegyet gyakorolt felettünk. Mert bizony, ki őrizkedik és türelmes, hát Allah nem vesztegeti el a jóravalók bérét[71]."

قَالُواْ تَاللّهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللّهُ عَلَيْنَا وَإِن كُنَّا لَخَاطِئِينَ ﴿٩١﴾

91. They said: "By Allah. indeed has Allah preferred thee above us, and we certainly have been guilty of sin[72]!"

91. Mondták: „Allahra! Allah kiváltságban részesített téged felettünk és mi vétkesek voltunk[72]."

---

[70] Joseph now wants to reveal himself and touch their conscience. He had but to remind them of the true facts as to their treatment of their brother Joseph, whom they pretended to have lost. He had by now also learnt from Benjamin what slights and injustice he too had suffered at their hands after Joseph's protection had been removed from him in their home.

József felfedi magát és megérinti lelkiismeretüket. Csak a vele szemben elkövetett tényekre kell utalnia. József nevét említette, akiről azt színlelték, hogy elveszett. Benjámintól eddig azt is megtudhatta, hogy vele sem bántak testvérei igazságosan, miután József védelmét nem élvezhette tovább a szülői házban.

[71] Their father's words, the way events were shaping themselves. Joseph's questionings, perhaps Benjamin's manner now, not a slave kept in subjection but one in perfect love and understanding with this great Wazir, - perhaps also a recollection of Joseph's boyish dream,- all these things had prepared their minds and they ask the direct question, "Art thou Joseph?" They get the direct reply, "Yes, I am Joseph; and if you have still any doubt of my identity, here is Benjamin: ask him. We have suffered much, but patience and right conduct are at last rewarded by Allah!"

Apjuk szavai, a dolgok bekövetkezése, József kérdezősködése, a Benjáminnal történtek, akit nem rabszolgaként tartanak, hanem a Nagy Vezír házában él, talán József ifjúkori álma, mind összeálltak tudatukban és csak ennyit tudtak szólni: „Valóban te vagy József?" És egyből jött a válasz: „Igen, én vagyok József. Ha bármi kétségetek lenne kilétem felől, kérdezzétek Benjámint. Sokat szenvedtünk, de a türelemért és helyes hozzáállásért szép viszonzás jár Allahnál."

[72] The scales fall from the eyes of the brothers. We may suppose that they had joined Judah at this interview, and perhaps what Judah had seen when he was alone helped in the process of their enlightenment.

Eloszlott a hályog a szemekről. Feltehetően itt már Júda is csatlakozott hozzájuk, és amit ő egyedüllétében látott, hozzásegítette testvéreit a megvilágosodáshoz.

قَالَ لاَ تَثْرَيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

92. He said: "This day let no reproach be (cast) on you: Allah will forgive you, and He is the Most Merciful of those who show mercy[73]!

92. Mondta: „Ne érjen ma titeket szemrehányás. Allah megbocsájt nektek. Ő a Kegyelmesek Legkegyelmesebbje[73].”

اذْهَبُواْ بِقَمِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَأْتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

93. "Go with this my shirt, and cast it over the face of my father: he will come to see (clearly). Then come ye (here) to me together with all your family[74]."

93. „Menjetek el ezzel az ingemmel, hajítsátok azt atyám arcába és visszatér látása. Hozzátok el családotokat mind[74].”

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلاَ أَن تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾

94. When the caravan left (Egypt), their father said: "I do indeed scent the presence of Joseph: Nay, think me not a dotard[75]."

---

[73] Joseph is most generous. He is glad that they have at last seen the significance of what happened. But he will not allow them at this great moment of reconciliation to dwell on their conduct with reproaches against themselves. There is more urgent work to do. An aged and beloved father is eating out his heart in far Canaan in love and longing for his Joseph, and he must be told all immediately, and "comforted in body, mind, and estate," and so he tells the brothers to hurry back immediately with his shirt as a sign of recognition, as a proof of these wonderful happenings.

József nagylelkű. Örül, hogy testvérei felismerték mit tettek és felfogták vétkességüket. De ez nem az a pillanat, amikor el kell merülni a múlt elemzésében és önmarcangolásban. Van sürgősebb teendő is. Egy koros és szeretett atya vár epekedve Kánaánban Józsefre, akinek mielőbb el kell mondani a történteket. Megnyugvást kell számára nyújtani testben, tudatban és létben. József felszólította testvéreit a visszaútra. Kérte, vigyék magukkal ingét is, ami a csodálatos esemény igazolásának bizonyítéka.

[74] It will be remembered that they had covered their crime by taking his shirt, putting on the stains of blood, and pretending that he had been killed by a wolf: see above, 12:17-18. Now that they have confessed their crime and been forgiven, and they have joyful news to tell Jacob about Joseph. Joseph gives them another shirt of his to prove the truth of their story. It is rich shirt, befitting a ruler of Egypt, to prove his good fortune, and yet perhaps in design and many colours (12:18) were reminiscent of the lost Joseph. The first shirt plunged Jacob into grief. This one will now restore him.

A korábbi ingét testvérei hamis vérrel szennyezték be, azzal bizonyították a valótlan farkas támadást (12:17-18). Most, hogy megvallották bűneiket, megbocsájtást nyertek. El kell vinniük az örömhírt Jákobnak. József ez alkalommal egy másik inget ad nekik. Ez egy gazdag ember inge, ami jelzi, hogy Egyiptom elöljárójától való. Ez bizonyítja tulajdonosa szerencséjét, földi kilétét (12:18). Az első ing Jákobot bánatba taszította. Ez az ing újjászületést hoz számára.

[75] Literally, I feel the scent, or the air, or the atmosphere or the breath of Joseph; for rih has all these significations. Or we might translate, 'I feel the presence of Joseph in the air'. When a long-lost friend is about to be found or heard of, many people have a sort of presentiment of it, which they call telepathy. In Jacob's case it was more definite. He had always had faith that Joseph was living and that his dream would he realized. Now that faith was proved true by his own sons. Jacob's soul was more sensitive. No wonder he knew already before the news was actually brought to him.

94. Mikor elindult a karaván (Egyiptomból), így szólt atyjuk: „József illatát érzem, még ha tébolyultnak is mondotok[75].”

قَالُواْ تَاللّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلاَلِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

95. They said: "By Allah. truly thou art in thine old wandering mind[76]."

95. Mondták: „Allahra! Te a régi tévelygésedben vagy[76].”

فَلَمَّا أَن جَاء الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللّهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

96. Then when the bearer of the good news came, He cast (the shirt) over his face, and he forthwith regained clear sight. He said: "Did I not say to you, 'I know from Allah that which ye know not[77]?'"

96. Mikor az örömhír hordozója jött, arcába hajította (az inget) és visszatért látása. Mondta: „Nem mondtam-e nektek, hogy én tudom Allahtól azt, amit ti nem tudtok[77]?”

قَالُواْ يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾

97. They said: "O our father! ask for us forgiveness for our sins, for we were truly at fault."

97. Mondták: „Ó atyánk! Bocsájtsd meg nekünk bűneinket, mert mi vétkesek vagyunk.”

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّيَ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

98. He said: "Soon will I ask my Lord for forgiveness for you: for he is indeed Oft-Forgiving, Most Merciful[78]."

„József illata”, József létét érzem a levegőben. Az ő leheletét, illatát, kisugárzását. Az arab „Rih” szó kb. ezt fejezi ki. Ha egy elveszett barát, vagy családtag előkerül, sokan érzésekkel állnak elő. Ilyen a telepátia, előérzet, stb. Jákob esetében ez kifejezettebb. Mindig hitt abban, hogy József él és álmának egyszer valóra kell válnia. Hite őt igazolta és fiai elhozták neki az örömhírt. Jákob lelke érzékeny volt. Nem csoda, hogy még a hírek előtt megérezte a történést.

[76] They" must be the people around him, before the brothers actually arrived.

A Jákob körüli emberek beszédére utal, akik a testvérek megérkezése előtt szóltak hozzá.

[77] We may suppose this to have been Judah who was pledged to his father for Benjamin, and who could now announce the good news not only of Benjamin but of Joseph. We can imagine him hurrying forward, to be the first to tell the news, though the plural pronoun for those whom Jacob addresses in this verse, and for those who reply in the next verse, shows that all the brothers practically arrived together. Jacob's sight had grown dim; his eyes had become white with much sorrow for Joseph (see 12:84 above). Both his physical and mental vision now became clear and bright as before.

Feltehetően Júda hozta az örömhírt, aki esküt tett apjának Benjáminnal kapcsolatban. Most nem csak Benjáminról, hanem Józsefről is szólhat! Elképzelhetjük, ahogy siet, rohan, hogy ő lehessen az első, aki az örömhírt közli! Jákob többes számhoz intézi válaszát, ami jelzi, hogy minden testvér visszatért. Jákob szemeire a bánat hályogot ültetett, fehérek lettek (12:84). Ebben a pillanatban fizikai és mentális látása visszatért és tiszta, mint azelőtt.

[78] He fully intended to do this, but the most injured party was Joseph, and it was only fair that Joseph should be consulted. In fact Joseph had already forgiven his brothers all their past, and his father could confidently look

98. Mondta: „Kérni fogom számotokra Uram megbocsájtását, mert Ő a Megbocsájtó, a Kegyelmes[78].”

فَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَى يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُواْ مِصْرَ إِن شَاء اللّهُ آمِنِينَ

﴿٩٩﴾

99. Then when they entered the presence of Joseph, he provided a home for his parents with himself, and said: "Enter ye Egypt (all) in safety if it please Allah[79]."

99. Mikor József elé járultak, elhelyezte magához szüleit és mondta: „Térjetek be Egyiptomba Allah akaratával biztonságban[79].”

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّواْ لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِن قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بَي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاء بِكُم مِّنَ الْبَدْوِ مِن بَعْدِ أَن نَّزغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاء إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

﴿١٠٠﴾

100. And he raised his parents high on the throne (of dignity), and they fell down in prostration, (all) before him. He said: "O my father! this is the fulfilment of my vision of old! Allah hath made it come true! He was indeed good to me when He took me out of prison and brought you (all here) out of the desert, (even) after Satan had sown enmity between me and my brothers. Verily my Lord understandeth best the mysteries of all that He planneth to do, for verily He is full of knowledge and wisdom[80].

---

forward to Joseph joining in the wish of the whole family to turn to Allah through their aged father Jacob in his prophetic office.

Meg akart nekik bocsájtani, de a leginkább sértett személy József volt és vele kell megbeszélnie. De József már megbocsájtotta testvéreinek minden múltban elkövetett tetteit. Jákob bizakvással tekinthetett Józsefre, aki visszaterelte a családot Allah útjára és agg korára teljesült a Prófécia.

[79] At length the whole family arrived in Egypt and were re-united with Joseph. They were all entertained and provided with homes. But the parents were treated with special honour, as was becoming both to Joseph's character and ordinary family ethics. His mother Rachel had long been dead, but he had been brought up by his mother's sister Leah, whom his father had also married. Leah was now his mother. They were lodged with Joseph himself.

Végül a család visszatért Egyiptomba, ahol egyesültek Józseffel. Mindenki kapott elhelyezést, otthont. A szülők kivált megbecsülést élveztek, hiszen ez hozzátartozott József jelleméhez és a családi etika is ezt követelte. Anyja, Ráhel már rég meghalt, Józsefet is anyja húga, Lea nevelte fel, akit Jákob szintén feleségül vett. Ők együtt lakhattak Józseffel.

[80] Certainly metaphorically: probably also literally. By Eastern custom the place of honour at a ceremonial reception is on a seat on a dais, with a special cushion of honour, such as is assigned to a bridegroom at his reception. To show his high respect for his parents, Joseph made them sit on a throne of dignity. On the other hand, his parents and his brothers, -all performed the ceremony of prostration before Joseph in recognition of his supreme rank in Egypt under the Pharaoh. And thus was fulfilled the dream or vision of his youth (12:4 above).

100. Szüleit (a méltóság) trónjára emelte. Levetették magukat, leborultak előtte (mind). Mondta: „Ó atyám! Ez hát értelmezése látomásomnak azelőtt! Allah valóra váltotta azt. Jót tett velem, mikor kiszabadított a börtönből és elhozott titeket a pusztaságból, miután a Sátán viszályt szított köztem és testvéreim közt. Mert bizony, Uram Kedves ahhoz, kihez Ő akar, Ő a Mindentudó, a Bölcs[80].

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِن تَأْوِيلِ الأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ أَنتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾

101. "O my Lord! Thou hast indeed bestowed on me some power, and taught me something of the interpretation of dreams and events,- O Thou Creator of the heavens and the earth! Thou art my Protector in this world and in the Hereafter. Take Thou my soul (at death) as one submitting to Thy will (as a Muslim), and unite me with the righteous[81]."

101. „Uram! Adtál nekem a hatalomból és megtanítottad nekem a történések értelmezését. Ó Egek és Föld Elindítója! Te vagy Oltalmazóm az Evilágon és a Túlvilágon. Muszlimként (alávetettként) vedd Magadhoz lelkem és egyesíts a jóravalókkal[81].”

ذَلِكَ مِنْ أَنبَاء الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُواْ أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾

102. Such is one of the stories of what happened unseen, which We reveal by inspiration unto thee; nor wast thou (present) with them then when they concerted their plans together in the process of weaving their plots[82].

Lehet szó szerint és metafora alapon is értelmezni. Keleti szokás, hogy megbecsülés jeléül ünnepekkor, házasságkötéskor, fogadásokkor a kiemelt fontosságú személyeket a legelőkelőbb helyre ültetik. József ugyanígy tett szüleivel és saját helyét ajánlotta, ami nem egyszerűen a trón, hanem saját méltóságának átengedése volt. Szülei és testvérei részéről pedig bekövetkezett a leborulás József előtt, ami egyrészt Egyiptomban a rangnak kijárt, másrészt beteljesült az álom (12:4).

[81] Then he turns to Allah in prayer, and again his modesty is predominant. He held supreme power under the king, but he calls it "some power" or authority. His reading of events and dreams had saved millions of lives in the great Egyptian famine; yet he refers to it as "something of the interpretation of dreams and events". And he takes no credit to himself, "All this," he says, "was Thy gift, 0 Allah! For such things can only come from the Creator of the heavens and earth."

Majd Allahhoz fordul és Hozzá imádkozik. A király felső hatalma alatt szolgált, de úgy nevezi „hatalomból” és nem hatalmat, tehát csak egy parányi részt kapott a teljes hatalomból, ami Allahé. Bölcsességével milliók életét menthette meg a nagy Egyiptomi éhínségben mégis szerényen fogalmaz a történések értelmezéséről is. Nem tűnteti fel saját érdemeit. Az mind Allah ajándéka volt. Ilyen történések csak az Egek és a Föld Teremtőjétől származhatnak.

[82] The story is finished. But is it a story? It is rather a recital of forces and motives, thoughts and feelings, complications and results, ordinarily not seen by men. However much they concert their plans and unite their forces, whatever dark plots they back with all their resources, -the plan of Allah works irresistibly, and sweeps away all their machinations. The good win through in the end, but not always as they planned: the evil are foiled, and often their very plots help the good. What did the brothers desire in trying to get rid of Joseph, and what actually happened? How the Courtier's wife, encouraged by the corrupt women of her acquaintance, tried and failed to seduce Joseph and how Allah listened to his prayer and saved him from her vile designs?

102. Ez a Láthatatlan (Világ) híreiből való, miket neked sugallunk (ó Mohammed). Nem voltál köztük, mikor megegyeztek dolgaikban és cselt szőttek[82].

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

103. Yet no faith will the greater part of mankind have, however ardently thou dost desire it[83].

103. Még ha mindent megteszel, akkor sem fog a legtöbb ember hinni[83],

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلاَّ ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

104. And no reward dost thou ask of them for this: it is no less than a message for all creatures.

104. Ne kérj tőlük ezért viszonzást. Ez nem több, mint Üzenet a teremtményeknek.

وَكَأَيِّن مِّن آيَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾

How wrong was it of the cup-bearer to forget Joseph, and yet how his very forgetfulness kept Joseph safe and undisturbed in prison until the day came when he should tackle the great problems of Pharaoh's kingdom? With every character in the story there are problems, and the whole is a beautifully balanced picture of the working of Allah's providence in man's chequered destiny.
The holy Prophet was no actor in those scenes; yet by inspiration he was able to expound them in the divine light, as they had never been expounded before, whether in the Pentateuch or by any Seer before him. And allegorically they figured his own story, -how his own brethren sought to betray and kill him how by Allah's providence he was not only saved but he won through.

A történetnek vége, de történet volt-e egyáltalán? Ebben erő, motiváció, magvas gondolatok érzések, problémák és megoldásuk hangzottak el úgy, hogy erről ember nem tudhatott. Bármilyen erők egyesülhetnek cselszövésre, mind visszaüt számukra, mert Allah tervét nem lehet elhárítani. Az működik emberek nélkül is, és elsöpör minden ügyeskedést. A jó a végén győz, de nem mindig úgy, ahogy az ember tervében szerepel. A rossz elbukik és cselszövése, fortélya, végül a jót segíti a győzelemben. A testvérek meg akartak szabadulni Józseftől és mi lett a vége? Hogy bukott el Aziz feleségének és az előkelő asszonyoknak az a vágya, hogy Józsefet elcsábítsák? Hogy védte meg Allah Józsefet tőlük, fortélyaiktól, miután meghallgatta imáját? Milyen balsorsot hozott Józsefre börtöntársa feledékenysége, ami végül Józsefnek utat nyitott Allah Terve megvalósításához és végül megmentette Egyiptomot az éhínségtől? A történet minden szereplője csak bajt, nyűgöt hozott Józsefre, és ezek mind végül a javát szolgálták.
A Próféta nem szerzője mindennek, hanem az Isteni világosságtól kapott revelációt adta tovább úgy, ahogy azt korábban senki nem tette. Allegorikus értelemben saját életeseményei elevenedtek meg. Ahogy őt is sajátjai akarták ellehetetleníteni, majd megölni és végül Allah győzelemre vitte Ügyét.

[83] In spite of such an exposition and such a convincing illustration, how few men really have true faith, -such a faith as Jacob had in the old story, or Muhammad the Chosen One had, in the story which was actually unfolding itself on the world's stage when this Surah was revealed, shortly before the Hijrah? Al-Mustafa's ardent wish and faith was to save his people and all mankind from the graceless condition of want of faith. But his efforts were flouted, and he had to leave his home and suffer all kinds of persecution, but like Joseph, and more than Joseph, he was marked out for great work, which he finally achieved.

Ilyen megjelenítő ábrázolás és meggyőző érvek után, hány embernek van igaz, mély hite? Olyan hit, mint Jákobé, vagy Mohammedé, aki József történetét ilyen formában közkinccsé tette. Hiszen a Korán, és benne ő milliókhoz ér el. Ez a Szúra a Hidzsra előtt nyilatkoztatott ki. Ez az időszak hasonló volt Mohammed számára, mint amit József élt át a megpróbáltatások évei alatt. De, ahogy József sikerre vitte küldetését, Mohammed is ezt tette. Mindkettőjüknek el kellett hagyniuk otthonaikat, szembe kellett nézniük saját véreik árulásával, üldöztetésével megaláztatásaikkal, de mindkettőjük munkája beérett és Allahba vetett hitük gyökeret eresztett másokban is.

105. And how many Signs in the heavens and the earth do they pass by? Yet they turn (their faces) away from them[84]!

105. Az Egek és a Föld Jelei közül hány mellett mennek el? Még (arcukat is) elfordítják attól[84]!

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللهِ إِلاَّ وَهُم مُّشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

106. And most of them believe not in Allah without associating (other as partners) with Him!

106. Legtöbbjük nem hisz Allahban és társat állítanak Neki!

أَفَأَمِنُواْ أَن تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لاَ يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

107. Do they then feel secure from the coming against them of the covering veil of the wrath of Allah,- or of the coming against them of the (final) Hour all of a sudden while they perceive not?

107. Biztonságban érzik-e magukat, ha rájuk telepszik Allah büntetésének homálya, vagy váratlanul eljön rájuk az Óra, mit ők nem érzékelnek?

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَاْ وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللهِ وَمَا أَنَاْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

108. Say thou: "This is my way: I do invite unto Allah,- on evidence clear as the seeing with one's eyes,- I and whoever follows me. Glory to Allah. and never will I join gods with Allah[85]."

108. Mondd: „Ez az én utam. Én Allahhoz hívok tisztánlátással (Baszíra) és azok is, kik követnek. Legyen Magasságos Allah! Én nem vagyok bálványimádó[85]!”

---

[84] Not only can we learn through Scripture of the working of Allah's providence in human history and the history of individual souls. His Signs are scattered literally throughout nature-throughout Creation-for all who have eyes to see. And yet man is so arrogant that he turns away his very eyes from them!

Allah nem csak a történelemben rejti el a Jeleket számunkra, hanem azok ott vannak mindnyájunk egyéni életében is. Ott vannak elszórva a Teremtésben és csak azok látják ezeket meg, akiknek erre szeme van. Az emberek többségével nem az a baj, hogy nem veszik észre a Jeleket, hanem az, hogy észre sem akarják venni azokat.

[85] Basira: Internal sight. In order to comprehend our world the physical sight is not enough. Without seeing with our heart we remain blind. By developing ourselves in faith our internal sight starts to work and our comprehension will open for us an entirely new world.

Baszira: belső látás, tisztánlátás. A világot puszta szemmel és fizikai látással felfogni nem lehet. Ha a szívünkkel nem látunk, vakok maradunk. A hitben jártasságot szerezve, abban elmélyülve, belső látásunk működni kezd és érzékelésünk egy teljesen új világot nyit meg számunkra.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ إِلاَّ رِجَالاً نُّوحِي إِلَيْهِم مِّنْ أَهْلِ الْقُرَى أَفَلَمْ يَسِيرُواْ فِي الأَرْضِ فَيَنظُرُواْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَواْ أَفَلاَ تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

109. Nor did We send before thee (as apostles) any but men, whom we did inspire,- (men) living in human habitations. Do they not travel through the earth, and see what was the end of those before them? But the home of the hereafter is best, for those who do right. Will ye not then understand?

109. Nem küldtük előtted mást, csak férfiakat, kiknek sugalltunk. (Emberek ők), a települések népeiből. Nem ezen a Földön járnak-e és látják mi lett beteljesülése azoknak, kik előttük voltak? Mert bizony otthonnak a Túlvilág jobb azoknak, kik őrizkednek. Hát nem éritek fel?

حَتَّى إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّواْ أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُواْ جَاءهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَن نَّشَاء وَلاَ يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾

110. (Respite will be granted) until, when the apostles give up hope (of their people) and (come to) think that they were treated as liars, there reaches them Our help, and those whom We will are delivered into safety. But never will be warded off our punishment from those who are in sin.

110. Míg el nem vesztik reményüket a Próféták és úgy vélik majd, hogy hazugnak tartják őket. Akkor eljön hozzájuk pártfogásunk és megmenekítjük azt, kit Mi akarunk. Nem térhet ki kárhozatunk elől a bűnösök népe.

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُوْلِي الأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

111. There is, in their stories, instruction for men endued with understanding. It is not a tale invented, but a confirmation of what went before it,- a detailed exposition of all things, and a guide and a mercy to any such as believe[86].

111. Történetükben ott a tanulság az értők számára. Elbeszélésünk nem kitalált, hanem megerősítése annak, ami előtte volt, minden dolog részletezése és Útmutatás, Kegyelem a hívők népének[86].

---

[86] A story like that of Joseph is not a purely imaginary fable. The People of the Book have it in their sacred literature. It is confirmed here in its main outline, but here there is a detailed spiritual exposition that will be found nowhere in earlier literature. The exposition covers all sides of human life. If properly understood it gives valuable lessons to guide our conduct,-an instance of Allah's grace and mercy to people who will go to Him in faith and put their affairs in His hands.

József története nem kitaláció, vagy a képzelet szüleménye. A Könyv Népei számára jelen vannak saját Szentírásaikban is. A Korán ezeket megerősíti, egyben olyan spirituális megvilágításba helyezi, ahogy a korábbi Írásokban nem szerepelnek. Ez a megjelenítés az emberi élet minden oldalát lefedi. Ha jól értelmezzük, akkor tanulságok saját viselkedésünk, világhoz, emberekhez való hozzáállásunk helyes kialakítására és Allah kegyelmének elnyerésére.

APPENDIX TO SURAH YUSUF (JOSEPH)

GHAZALI ON JIHAD AL-NAFS [FIGHTING THE EGO]

Translated from the following parts of **'Ihya' `Ulum al-Din'** [The Revival of the Religious Sciences]:

a) Definitions at the beginning of the book "Kitab sharh `aja'ib al-qalb" [Book of the Explanation of the Mysteries of the Heart]
b) Section entitled: "The Soldiers of the Heart" in the same book
c) Section entitled: "Shaytan's domination over the heart through whispering [al-waswas]" in the same book
d) Section entitled: "Proofs..." from the book "Kitab riadat al-nafs wa tahdhib al-akhlaq wa mu`alajat amrad al-qalb" [Book of the training of the ego and the disciplining of manners and the healing of the heart's diseases]

a) Meaning of nafs: It has two meanings. First, it means the powers of anger and sexual appetite in a human being... and this is the usage mostly found among the people of tasawwuf [sufis], who take "nafs" as the comprehensive word for all the evil attributes of a person. That is why they say: one must certainly do battle with the ego and break it (la budda min mujahadat al-nafs wa kasriha), as is referred to in the hadith: *A`da `aduwwuka nafsuka al-lati bayna janibayk* [Your worst enemy is your nafs which lies between your flanks. Al-`Iraqi says it is in Bayhaqi on the authority of Ibn `Abbas and its chain of transmission contains Muhammad ibn Abd al-Rahman ibn Ghazwan, one of the forgers]. The second meaning of nafs is the soul, the human being in reality, his self and his person. However, it is described differently according to its different states. If it assumes calmness under command and has removed from itself the disturbance caused by the onslaught of passion, it is called "the satisfied soul" (al-nafs al-mutma'inna)... In its first meaning the nafs does not envisage its return to God because it has kept itself far from Him: such a nafs is from the party of shaytan. However, when it does not achieve calmness, yet sets itself against the love of passions and objects to it, it is called "the self-accusing soul" (al-nafs al-lawwama), because it rebukes its owner for his neglect in the worship of his master... If it gives up all protest and surrenders itself in total obedience to the call of passions and shaytan, it is named "the soul that enjoins evil" (al-nafs al-ammara bi al-su')... which could be taken to refer to the ego in its first meaning.

b) God has armed soldiers which He has placed in the hearts and the souls and others of His worlds, and none knows their true nature and actual number except He... [He proceeds to explain that the limbs of the body, the five senses, will, instinct, and the emotive and intellective powers are among those soldiers.] Know that the two soldiers of anger and sexual passion can be guided by the heart completely... or on the other hand disobey and rebel against it completely, until they enslave it. Therein lies the death of the heart and the termination of its journey towards eternal happiness. The heart has other soldiers: knowledge (`ilm), wisdom (hikma) and reflection (tafakkur) whose help it seeks by right, for they are the Party of God against the other two who belong to the party of

shaytan... God says: "Have you seen the one who chooseth for his god his own lust?" (25:43) and "He followed his own lust. Therefor his likeness is as the likeness of a dog; if thou attackest him he panteth with his tongue out, and if thou leavest him he panteth with his tongue out" (7:176) and about the person who controlled the passion of his ego God says: "But as for him who feared to stand before his Lord and restrained his soul from lust, Lo! The garden will be his home" (79:40-41). Know that the body is like a town and the intellect of the mature human being is like a king ruling that town. All the forces of the external and internal senses he can muster are like his soldiers and his aides. The ego that enjoins evil (nafs ammara), that is, lust and anger, is like an enemy that challenges him in his kingdom and strives to slaughter his people. The body thus becomes like a garrison-town or sea-outpost, and the soul like its custodian posted in it. If he fights against his enemies and defeats them and compels them to do what he likes, he will be praised when he returns to God's presence, as God said: "Those who strive in the way of Allah with their wealth and lives. Allah hath conferred on those who strive with their wealth and lives a rank above the sedentary" (4:95).

c) The thoughts that stir one's desire are of two kinds... praiseworthy, and that is called "inspiration" (ilham), and blameworthy, and that is called "whispering" (waswasa)... The heart is owned mutually by a shaytan and an angel... The angel stands for a creature which God has created for the overflowing of benefit, the bestowal of knowledge, the unveiling of truth, the promise of reward, and the ordering of the good... The shaytan stands for a creature whose business is to be against all this... Waswasa against ilham, shaytan against angel, success (tawfiq) against disappointment (khidhlan). The Prophet (s) said: "There are two impulses in the soul, one from an angel which calls towards good and confirms truth; whoever finds this let him know it is from God and praise Him. Another impulse comes from the enemy which leads to doubt and denies truth and forbids good; whoever finds this, let him seek refuge in God from the accursed devil." Then he recited the verse: "The devil shows you fear of poverty and enjoins evil upon you" (2:268) [Tirmidhi: hasan; Nisa'i; `Iraqi did not weaken it].
Hasan al-Basri said: "Two thoughts roam over the soul, one from God, one from the enemy. God shows mercy on a servant who settles at the thought that comes from Him. He embraces the thought that comes from God, while he fights against the one from his enemy. To illustrate the heart's mutual attraction between these two powers the Prophet (s) said: "The heart of a believer lies between two fingers of the Merciful" [Muslim, Ahmad, Tirmidhi, Ibn Majah]... The fingers stand for upheaval and hesitation in the heart... If man follows the dictates of anger and appetite, the dominion of shaytan appears in him through idle passions [hawa] and his heart becomes the nesting-place and container of shaytan, who feeds on hawa. If he does battle with his passions and does not let them dominate his nafs, imitating in this the character of the angels, at that time his heart becomes the resting-place of angels and they alight upon it... The Prophet (s) said: "There is none among you in whom there is not a devil" They said: "Even in you, O Messenger of God?!" He said: "Even in me, but God helped me to overcome him and he has submitted to me, so he doesn't order anything except good" [Muslim]... The mutual repelling of the soldiers of the angels and the devils is constant in the battle over the heart, until the heart is conquered by one of the two sides which sets up its nation and settles there... And most hearts have been seized by the soldiers of shaytan, who fill them with the whispers that call one to love this passing world and disregard the next.

d) The Prophet (s) said: al-mujahidu man jahada nafsahu fi ta`at Allah `azza wa jall [The fighter against unbelief is he who fights against his ego in obeying God; Tirmidhi, Ibn Majah, Ibn Hibban, Tabarani, Hakim, etc.]...
Sufyan al-Thawri said: "I never dealt with anything stronger against me than my own ego; it was one time with me, and one time against me"... Yahya ibn Mu`adh al-Razi said: "Fight against your ego with the four swords of training: eat little, sleep little, speak little, and be patient when people harm you... Then the ego will walk the paths of obedience, like a fleeing horseman in the field of battle.

FÜGGELÉK A YUSUF (JÓZSEF) SZÚRÁHOZ

GHAZALI A LÉLEK DZSIHÁDJÁRÓL (AZ EGO LEKÜZDÉSÉRŐL)

Az alábbi részek fordítás az „Ihiya Ulum al-Din (A Vallástudományok újraélesztése) c munkájából:

a. „Kitab sharh adzsaib al-qalb' (Könyv a szív rejtélyeinek magyarázatáról) c kötet bevezetőjében szereplő definíciók.
b. „A szív katonái" c. rész ugyanabból a könyvből.
c. „A sátán dominanciája a szív fölötti súgással (al-waswas) c. rész ugyanabból a könyvből.
d. „Bizonyítékok" a „Kitab riadat al-nafsz wa tahdib al-akhlaq wa mu'aladzsat amrad al-qalb" (A lélek tréningje, az erkölcs fegyelmezési módszerei és a szív betegségeinek gyógyítása) c. könyvből.

a. Nafsz jelentése: Két értelmezés lehetséges. Indulat és szexuális vágy hatalma az emberben. Ezt az értelmezést főleg a szúfi követők alkalmazzák, akik mindent beleértenek a nafsz fogalmába, ami a gonosz ember feletti hatalmát megtestesíti. Ezért mondják: Az ember küzdelemben áll az egójával, amit le kell törnie (la budda min mudzsahadat al-nafsz wa kaszriha). Erre vonatkozik a következő hadisz: A`da `aduwwuka nafsuka al-lati bayna janibayk (A legelvetemültebb ellenséged az egód, ami két oldalról zár közre). Az idézet származása: Al-`Iraqi, aki Bayhaqit idézi, aki Ibn `Abbasra és hivatkozási láncára hagyatkozva, ami magában foglalja Muhammad ibn Abd al-Rahman ibn Ghazwant, a hamisítók egyikét.
A nafsz másik jelentése az emberi lélek, az ember valósága, ő maga. Állapottól függően, ezt különböző módokon írják le. Ha nyugton van és megszabadul a szenvedélyek által okozott

zavaroktól, akkor „kielégült lélek” (nafsz al-mutma’inna). Első megközelítésben a nafsznak nincs kilátása arra, hogy Istenhez térjen meg, mert magát távol tartja Tőle. Ez a nafsz a Sátán befolyása alatt áll. Ha sikerül felülkerekednie a szenvedélyeken, akkor elér a „magát vádló lélek” stádiumba (nafsz al-lawwama), ami számon kéri urát, ha elhanyagolja Allahhal szembeni kötelezettségeit. Ha feladja az ellenállást és a Sátán szólításának engedelmeskedik, „gonoszt élvező lélekké válik (al-nafsz al-ammara bi al-szu), aminek első jelentése az ego maga.

b. Az Isten katonákat fegyverzett fel, akiket a szívben, lélekben, valamint többeket az Ő világaiban helyezett el. Senki sem ismeri ezek valódi természetét, számát, csak Ő. A testrészek, az öt érzék, akarat, szándék, az érzések és intellektuális kvalitások mind a katonákat testesítik meg. A harag és a szexuális szenvedély két katonája felett a szív teljesen átveheti az irányítást. Van, hogy nem engedelmeskednek és fellázadnak a szív ellen, míg szolgájuk nem lesz. Az ő kezükben van a szív halála és utazásának időzítése az örök boldogság felé. A szívnek más katonái is vannak: Tudás (ilm), bölcsesség (hikma), elmélyedés, gondolkodás (tafakkur), akiknek segítségét keresi, mert ezek az Isten katonái, míg az előzőek a Sátáné.
Isten mondja: „Láttad-e azt, kit vágyait választja istenének?” (25:43) és „Követi saját vágyait. Az ő példája olyan, mit a kutya. Ha rátámadsz, kiölti nyelvét, és ha otthagyod, kiölti nyelvét.” 7:176). És arról, ki egóját megfékezi és visszatartja azt vágyaitól, Isten ezt mondja: „Ki fél Ura elé állni és visszatartja lelkét vágyaitól, hát a Kert lesz az ő otthona” (79:40-41). A test olyan, mint egy város és az érett ember intellektusa a király, ki a városon uralkodik. Minden külső és belső észleléssel úgy bánik mintha saját katonái, segítői lennének. Az ego, ami a gonosz irányába hajlik (nafsz ammara), mint pl. a harag és a vágyak, olyan, mint az ellenség, ami kihívást intéz királysága ellen és csapást akar mérni lakóira. A test így olyan, mint egy helyőrség, a lélek, pedig a benne posztoló őr. Ha küzd az ellenséggel és győz, arra kényszerítheti őket, amire csak akarja. Dicsőséges lesz visszatérése Isten Színe elé. Allah így szól: „… Akik küzdenek Allah útján vagyonukkal és életükkel. Allah fokozatokkal előnyben részesíti a vagyonukkal és életükkel küzdelmet folytatókat az üldögélőkkel szemben. (4:95)

c. A gondolatok, melyek a vágyakat mozgásban tartják, két fajták. Dicséretre méltó, ami lehet „inspiráció” (ilham) és elítélendő, ilyen a belső sugdolózás (waszwasza). A szívet a Sátán és egy Angyal együtt uralja. Az Angyal azokért a teremtésekért áll jót, akik Isten bőkezűségéből és kegyelméből fakadó kvalitásokat követik, mint tudás, igazság leleplezése, viszonzás ígérete, vagy a jó elrendelése. A Sátán azért áll jót, aki ezekkel ellentétes értékeket követ. Waszwasza Ilham ellen, Sátán Angyal ellen és siker (tawfiq) csalódás ellen (khidhlan). A Próféta (béke reá) így szólt: „A léleknek két ösztönzője van. Az egyik egy Angyal, aki a jóra hívja és megerősíti az igazságot benne. Bárki rálel, tudnia kell, hogy az Istentől való és dicsőítse Őt. A másik ösztönző az ellenségtől való, ami a kétségek, az igazság tagadása felé vezet és akadályoz a jókban. Bárki rálel, keressen menedéket Allahban az átkozott Sátántól.” Majd ezt a verset recitálta: „A Sátán szegénységet ígér nektek, megparancsolja nektek a ledérséget.” (2:268) (Thirmidhi: Hasan, Nisa’i; Iraki nem gyengítette).
Hasan al-Baszri közölte: „Két gondolat kóborol a lélek körül. Az egyik Allahtól, a másik az ellenségtől való. Allah kegyelmet gyakorol szolgálóján, aki megtelepíti magában a Tőle jövő gondolatokat. Átöleli azt, mi Tőle jön és küzd a másik ellen, ami az ellenségtől érkezik.” A szív Isten felé vonzódásának illusztrálására a Próféta így szólt. „A hívő a kegyelmes (Allah) két ujja közt fekszik. (Muslim, Ahmad, Tirmidhi, Ibn Madzsah). Ha az ember saját haragjának és étvágyának rabja, a Sátán hamar elhatalmasodik benne, ami megjelenik gondolataiban,

szenvedélyeiben (hawa) és szíve a Sátán fészke lesz, ami táplálja vágyait. Ha felveszi a harcot a szenvedélyeivel és nem engedi saját nafszát (egóját) dominálni, Angyali karaktert utánozva, szíve az Angyalok pihenőhelye lesz, ahol ők világosságot gyújtanak.
A Próféta (béke reá) így szólt: „Nincs senki köztetek, kiben ne lenne gonosz." Még benned is, ó Allah prófétája? Mondta: „Még bennem is, de Allah segít felülkerekedni rajta, így behódolt és nem rendel el mást, csak jót." (Muslim). Az Angyalok és a gonoszok katonáinak harca addig dúl a szívben, míg egyik a kettő közül elfoglalja azt. Ekkor a győztes odatelepíti népét és él benne. Sok szívre csapnak le a Sátán katonái, akik sustorognak, suttognak benne, szólítva őt az Evilági szenvedélyek szeretetére és a Túlvilág figyelmen kívül hagyására.

d. A Próféta (béke reá) így szólt: al-mudzsahidu man dzsahada nafsahu fi ta`at Allah `azza wa dzsall. „Az folytat dzsihádot, aki saját egója ellen küzd Allahnak engedelmeskedve." (Tirmidhi, Ibn Madzsah, Ibn Hibban, Tabarani, Hakim, stb).
Sufiyan al-Thawri közölte: „Soha nem foglalkoztam semmivel, ami erősebb volt nálam magammal szemben, mint saját egóm. Egyszer velem volt, egyszer ellenem." Yahya ibn Mu'adh al-Razi közölte: „Saját egód elleni közdelemben gyakorolj négy karddal: keveset egyél, keveset aludj, keveset beszélj és légy állhatatos, ha az emberek bántanak. Akkor az ego az engedelmesség ösvényén fog haladni, akár a száguldó lovas a harcmezőn."